

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА Туризму

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Ступінь вищої освіти БАКАЛАВР

на тему **“Вплив фестивального туризму на туристичний
імідж регіону”**

Виконала: здобувачка вищої освіти

4 курсу, групи Тур-41

спеціальності 242 Туризм
(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми Туризм

Сенчишак Соломія Андріївна
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Керівник к.е.н., доцент Світлана БУГІЛЬ
(підпис) (наук. ступ., вчене звання, ім'я та прізвище)

Рецензент: _____
(ім'я та прізвище)

ДУБЛЯНИ - 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
Кафедра туризму
туризму

Ступінь вищої освіти Бакалавр
Галузь знань 24 Сфера обслуговування
(шифр і назва)

Спеціальність 242 Туризм
(шифр і назва)

Освітня програма Туризм
(назва ОП)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Туризм
(назва кафедри)

(підпис)
Оксана КРУПА
(ім'я та прізвище)

“ ____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну (дипломну) роботу студенту

Сенчишак Соломії Андріївної

1. Тема роботи «Вплив фестивального туризму на туристичний імідж регіону»

Керівник роботи _____ Бугіль Світлана Ярославівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЛНУП від “ 30 ” грудня 2022 р. № 453/к-с

2. Строк подання здобувачем роботи 16 червня 2023 року

3. Вихідні дані до роботи: законодавство України, постанови Кабінету Міністрів України, статистичні дані фестивального туризму на Львівщині, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з питань покращення розвитку фестивального туризму у Львівській області, довідкові матеріали, література на туристичну тематику, методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт

4. Зміст кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ

Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ТА СУТНІСТЬ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

- 1.1. Фестивальний туризм як вид подієвого туризму
- 1.2. Фестиваль як продукт туристичного попиту: організаційні особливості
- 1.3. Фестивальний туризм як новий напрям світового туризму та передумови його розвитку в Україні
- 1.4. Методика дослідження фестивального туризму

Розділ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

- 2.1. Аналіз тенденцій та проблем розвитку фестивального туризму в регіоні
- 2.2. Тематична структура та просторово-часові особливості організації фестивального туризму Львівщини
- 2.3. Вплив туристичної діяльності на навколишнє середовище

Розділ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ РОЗВИТКУ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

- 3.1. Перспективні напрями розвитку фестивального туризму у Львівській області
3.2. Використання зарубіжного досвіду в управлінні розвитком фестивального туризму регіону

Розділ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ

- 4.1. Загальні вимоги охорони праці при проведенні фестивалів
4.3. Пожежна безпека
4.4. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

Додатки

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): рисунки, таблиці

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата		Відмітка про виконання
		завдання видав	завдання прийняв	
Стан охорони навколишнього середовища				
Охорона праці				

7. Дата видачі завдання “ 30 ” січня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка про виконання
	Отримання завдання для написання кваліфікаційної роботи.	30.01.2023 р.	
	Розробка та затвердження плану кваліфікаційної роботи, ознайомлення з літературними джерелами за темою, збір практичних матеріалів	08.02.2023 р.	
	Написання вступу і I розділу	до 03.03.2023 р.	
	Написання II розділу	до 07.04.2023 р.	
	Написання III розділу	до 05.05.2023 р.	
	Написання IV розділу і висновків	до 26.05.2023 р.	
	Оформлення кваліфікаційної роботи і подання науковому керівнику для написання відгуку	до 05.06.2023 р.	
	Перевірка тексту кваліфікаційної роботи на унікальність. Скерування на зовнішню рецензію	до 08.06.2023 р.	
	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедру	до 16.06.2023 р.	
	Захист кваліфікаційної роботи перед Екзаменаційною комісією	27.06.2023 р.	

Здобувач вищої освіти _____ (підпис) Сенчишак С.А. (ім'я та прізвище)

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Бугіль С. (підпис)

УДК 338.48-611

Сенчишак С.А. Вплив фестивального туризму на туристичний імідж регіону: кваліф. робота за спеціальністю “Туризм”. Львів : ЛНУП, 2023. 71 с. На правах рукопису.

Обсяг роботи становить 71 сторінок, включаючи 3 таблиці, 1 схему, 27 джерел, 10 додатків.

У роботі розглядаються питання сутності та особливості розвитку фестивального туризму, досліджено сучасний стан та шляхи покращення розвитку фестивального туризму у Львівській області.

У результаті дослідження було виявлено, що фестивальний туризм має великий потенціал для розвитку у Львівській області. Саме тут проводяться різноманітні фестивалі, що приваблюють як місцевих жителів, так і туристів з різних країн світу. Ці заходи можуть бути різного формату: музичні, культурні, спортивні тощо. Крім того, вони охоплюють різні регіони області, що дозволяє промоувувати різноманітні туристичні маршрути.

Під час дослідження фестивального туризму Львівської області з'ясувалося багато проблем його розвитку, зокрема: відсутність єдиного загальноприйнятого календаря заходів, рівномірний і нерівномірний розподіл фестивалів по національних територіях та недостатній рівень інфраструктури для їх проведення.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ТА СУТНІСТЬ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ	7
1.1. Фестивальний туризм як вид подієвого туризму	7
1.2. Фестиваль як продукт туристичного попиту: організаційні особливості.....	13
1.3. Фестивальний туризм як новий напрям світового туризму та передумови його розвитку в Україні.....	20
1.4. Методика дослідження фестивального туризму.....	23
Розділ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	25
2.1. Аналіз тенденцій та проблем розвитку фестивального туризму в регіоні.....	25
2.2. Тематична структура та просторово-часові особливості організації фестивального туризму Львівщини.....	32
2.3. Вплив туристичної діяльності на навколишнє середовище.....	36
Розділ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ РОЗВИТКУ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	41
3.1. Перспективні напрями розвитку фестивального туризму у Львівській області.....	41
3.2. Використання зарубіжного досвіду в управлінні розвитком фестивального туризму регіону.....	46
Розділ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ.....	53
4.1. Загальні вимоги охорони праці при проведенні фестивалів.....	53
4.2. Пожежна безпека.....	54
4.3. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.....	56
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64
ДОДАТКИ.....	67

ВСТУП

Актуальність. У світі туризм є однією з найбільш розвинених та динамічних галузей економіки. За останні роки туризм став не лише способом відпочинку, а й важливим елементом розвитку регіонів та формування їх іміджу. Фестивальний туризм, який представляє собою поєднання культурного та розважального відпочинку, набуває все більшої популярності як серед місцевих жителів, так і серед туристів з усього світу.

Фестивальний туризм є видом туризму, який стрімко розвивається і на сьогоднішній день вважається одним із найперспективніших. Розвиток фестивального туризму як одного з його видів наразі є актуальним для України. Щорічно в Україні проводяться сотні різноманітних заходів, серед яких особливе місце займають фестивалі. Їх кількість з кожним роком неухильно збільшується. Кількість відвідувачів українських фестивалів постійно зростає, що свідчить про популярність та поширеність фестивального туризму в країні.

Місто Львів та його околиці відомі своєю багатою історією, культурою та архітектурою, але проведення різноманітних фестивалів та розважальних заходів робить Львівську область ще більш привабливою для туристів. Ця тема є актуальною для Львівської області, яка є однією з найбільш популярних туристичних напрямків в Україні. Фестивалі та розважальні заходи, які проводяться у Львові та області, відіграють важливу роль у формуванні туристичного іміджу регіону та залученні туристів. Однак, досі недостатньо вивчені особливості розвитку фестивального туризму в Львівській області.

Метою роботи є дослідження впливу фестивального туризму на туристичний імідж Львівської області та шляхи покращення цього процесу з метою залучення туристів.

Для досягнення мети роботи поставлені такі **завдання**:

- вивчити та описати теоретичні засади і сутність фестивального туризму;
- проаналізувати сучасний стан розвитку фестивального туризму у Львівській області;

- виявити та рекомендувати шляхи покращення розвитку фестивального туризму у Львівській області;
- дослідити загальні вимоги охорони праці при проведенні фестивалів.

Об'єктом дослідження є фестивальний туризм у Львівській області.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти проведення фестивалів і виявлення впливу фестивального туризму на туристичний імідж регіонів.

У процесі написання роботи були використані різні **методи** дослідження: методи порівняльного аналізу та узагальнення – для визначення особливостей розвитку фестивального туризму, методи системного аналізу – для вивчення питання розвитку фестивального туризму, статистичні та візуальні графічні методи – для розробки шляхів розвитку фестивального туризму, методи маркетингового аналізу.

Наукова новизна дослідження полягає у аналізі взаємозв'язку між розвитком фестивального туризму та його впливом на туристичний імідж регіону. Це дослідження має важливе значення в контексті розвитку туризму в Україні, оскільки фестивальний туризм є однією з найбільш перспективних галузей розвитку туризму в країні. Дослідження підвищить науковий рівень знань про взаємозв'язок між розвитком фестивального туризму та туристичним іміджем регіону. Крім того, результати дослідження можуть бути використані для формування стратегії розвитку туризму в Львівській області та для покращення якості туристичної послуги в регіоні.

Практичне значення отриманих результатів. Результати роботи будуть використані для подальших досліджень фестивального туризму, як у країнах світу та в Україні, так і в окремих її регіонах, селах чи містах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ТА СУТНІСТЬ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Фестивальний туризм як вид подієвого туризму

Туризм – це складне явище, яке включає в себе географічні, економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти, має безмежний потенціал для постійного розвитку і тісно пов'язане з багатьма іншими сферами людського життя, що підкреслює його важливість у соціально-економічному житті країн і народів. Туризм є однією з найбільш динамічних галузей у світі, вагомим фактором економічного та культурного розвитку, захисту довкілля та історико-культурної спадщини, а також засобом досягнення міжнародного взаєморозуміння, миру, поваги до інших рас, мов та релігій. Туризм створює нові робочі місця, приносить прибуток, розвиває інфраструктуру та культуру, і є важливим економічним джерелом для регіонів [16, с.82].

Важливо пам'ятати, що туризм є також формою активного і приємного спілкування між людьми. В останні роки характерними рисами світового туризму є висока динамічність та стабільний розвиток, а також значний вплив на економіку країн з рекреаційними ресурсами. Туристичний обмін між країнами є важливим аспектом міжнародних зв'язків, який може сприяти вирішенню важливих соціальних питань.

Перш ніж говорити про фестивальний туризм, потрібно уточнити поняття «подієвий туризм». Дослідженню подієвого туризму вчені присвятили свою роботу: Як Д.Гец, О.В.Бабкін, П.В.Тищенко, І.В.Смаль, О.В.Шикіна, О.О.Бейдик, І.В.Давиденко, М.Б.Біржаков. та інші. Завдяки їхнім дослідженням подієвий туризм став новим видом туризму.

Слово «подія» в англійській мові має багато значень. Це також соціокультурний, технічний і навіть філософський феномен, що означає заплановану соціальну подію, або подію, яка відбувається в певний час і з певною метою, і яка має певний резонанс у суспільстві [8, с.96].

Подієвий туризм є важливою галуззю міжнародного туризму, яка швидко розвивається. Спочатку йшлося лише про конкретні спеціальні події та важливі дати, мега-події. Сформувалася думка, що його слід розглядати як найрізноманітніший комплекс подій [14, с. 405].

Бабкін О.В. вказує, що подієвий туризм – відносно новий і цікавий напрямок. Це унікальні тури, які поєднують традиційний відпочинок з участю в одних із найвидовищніших подій на землі. Вчені також стверджують, що подієвий туризм є особливим видом туризму через його невичерпну змістовність [2, с.58].

Дослідник Тищенко П.В. зводить значення подієвого туризму до відвідування заходів, що проводяться в інших країнах. Інакше кажучи, головна мета подорожі – зосередити увагу на подіях, у яких туристи відіграють пасивну або активну роль. Це унікальний вид туризму, оскільки його характер невичерпний [7, с.64].

На думку О.В.Шикіної, подієвий туризм – відносно новий напрямок туризму в Україні та світі, де головною мотивацією споживачів є відвідування та участь у певних спортивних, розважальних, музичних чи інших заходах [9, с.7].

Зарубіжний вчений Дональд Гетц також присвятив значну частину своїх досліджень питанню подієвого туризму. Таким чином, у його розумінні подієвий туризм є одним із найперспективніших видів туризму і його зв'язок з подієвим менеджментом нерозривний. З точки зору організації подієвого туризму, систематичне планування, розробка та маркетинг спеціальних подій, які виступають каталізаторами розвитку інфраструктури, економічного зростання, туристичних потоків та формування позитивного іміджу [21, с.22].

Якщо подієвий туризм є термінологічно загальноприйнятим видом туристичної діяльності, то фестивального ще немає, науковці взагалі не виділяли його в самостійний вид туризму. Варто зазначити, що навіть український «Закон про туризм» не розрізняє такі види туризму, як подієвий, у тому числі фестивальний. Тому на законодавчому рівні його взагалі немає.

Серед науковців, які досліджували дану тему, є помітними роботи Бучко З.І., Кляпа М.П., Смаля І.В., Шандора Ф.Ф., Устименко Л.М., Бабкіна О.В., Петранівського В.Л., Молодецького А.Є., Топорницька М.Я., Габчак Н.В., Тищенко П.В., Кищенко П.В., та ін. (Додаток А)

У своїй роботі науковці визначили не лише подієвий, а й фестивальний туризм, розробили його класифікацію, довели тісний взаємозв'язок цього виду туризму з багатьма іншими видами, організовували фестивалі в Україні та приділяли значну увагу аналізу особливостей його просування.

Щоб зрозуміти сутність поняття «фестивальний туризм», необхідно трактувати слова «туризм» і «фестиваль» так, щоб об'єднати їх в одне ціле і вміти визначити вид туризму, який для цього призначений. Відповідно до Закону України «Про туризм» туризм – це тимчасовий виїзд з місця проживання з оздоровчою, пізнавальною, професійною, діловою чи іншою метою без провадження оплачуваної діяльності за місцем проживання [8, с.99]. У другій половині терміну фестиваль (франц. festival, лат. festivus – веселий, свято) – масове свято, виставка чи огляд музичних, театральних, естрадних, циркових чи кінематографічних досягнень [7, с.44].

На думку Молодецького А.Є., Пташника А.О. та Габчак Н.Ф., фестивальний туризм слід розглядати як різновид культурно-пізнавальної сфери, яка проявляється в таких сутнісних формах: етнічні, релігійні, гастрономічні, спортивні, музичні фестивалі, фестивалі сучасних субкультур, військово-історичні фестивалі, театральні вистави, виставки квітів, покази мод, аукціони [13, с.256].

Устименко Л.М. зазначає, що фестивальний туризм – це подорож з метою відвідування або споглядання певних подій (карнавалів, фестивалів, свят, церемоній, спортивних змагань, природних явищ тощо), за наявності відповідних туристичних ресурсів і спеціальної підготовки. [9, с.44]

Топольницька М.Я. в одному зі своїх досліджень вказує, що фестивальний туризм займає важливе місце в систематиці видів туризму. На її

думку, туристичний продукт фестивального туризму слід розглядати в контексті основного виду туризму.

Вороніна Г.Б. зазначає, що фестивальний туризм – це складне явище, в якому переплітаються потреби та практична діяльність людей, природні, технологічні та економічні процеси [12, с.2]. В одному зі своїх досліджень науковці окреслили фактори, що визначають розвиток фестивального туризму:

1. Соціально-економічні фактори: матеріальний добробут, трудова та навчальна діяльність, кількість і структура вільного часу, культура.
2. Демографічні фактори: чисельність, розміщення та статеві-вікова структура населення.
3. Політичні фактори: стабілізація внутрішньої та зовнішньої політики, розширення міжнародних відносин, спрощення паспортної та митної систем, національна соціальна політика.
4. Психосоціальні фактори: вплив традицій, стереотипів поведінки, релігії, соціального статусу, реклами.
5. Культурно-історичні фактори: культурне багатство народу.
6. Матеріально-технічні фактори: різна техніка та рівень майстерності.

Чинники цих груп були охарактеризовані, перш за все, позитивно, сприяючи розвитку фестивального туризму. Однак не можна забувати і про фактори, які перешкоджають його росту. Серед соціально-економічних факторів – це інфляція, зростання злочинності та безробіття, кризи, порушення умов торгівлі, відсутність планування використання природних і трудових ресурсів у промисловості [12, с.253].

На думку І.В.Давиденка, розвитку ринку подієвого туризму, особливо фестивального, сприяють такі чинники: зниження попиту на групові тури та збільшення індивідуальних подорожей, зменшення загальної кількості робочих днів, популярність турів вихідного дня та переважання активного виду відпочинку над пасивним [8, с.102].

Одна з робіт Н. Гончарука та О. Бачинської також була присвячена дослідженню соціально-економічних наслідків розвитку подієвого туризму,

особливо фестивального. Це сприяє розвитку різних секторів туристичної індустрії, щоб зробити більш ефективне використання його унікального потенціалу.

Подієвий туризм відрізняється від традиційного туризму тим, що він надає туристам можливість бути свідками різних визначних подій у світі спорту, культури та мистецтва, що змінюються щороку. Ці події, що спочатку були одноразовими, з часом перетворюються на регулярні тури. Карнавальні та фестивальні тури стали великим та стабільним сегментом міжнародного подієвого туризму. Подієвий туризм дозволяє туристам розширити свій світогляд та здійснити заповітні мрії. Традиційні тури з відпочинком та екскурсіями вже не задовольняють потреби сучасних туристів.

Таким чином, соціально-економічний вплив – це надходження до місцевого, регіонального та державного бюджетів, створення нових робочих місць, адекватність заробітної плати та відповідні вигоди від появи нових видів туристичної діяльності. Крім того, фестивальний туризм як подія тісно пов'язаний з іншим туризмом, має свої особливості, має хороші перспективи для свого розвитку.

1.2. Фестиваль як продукт туристичного попиту: організаційні особливості

У сучасному світі цілі індустрії формуються на організацію заходів, розділених за характером події та її кінцевою метою. Під подієвим туризмом розуміють відвідування заходів, які відбуваються в інших регіонах (країнах). Тобто основна мета подорожі присвячена заходам, у яких туристи можуть бути пасивними (спостерігачами) або активними (учасниками). Це унікальний вид туризму, оскільки він невичерпний за своєю природою.

Ключовою особливістю спеціального заходу є емоційна складова, особисте враження учасників, єдине емоційне піднесення, яке залучає відвідувача до територіальної системи цінностей. Якщо в процесі цього контакту учасник отримує позитивні емоції, він поширює своє враження по всій

місцевості, сприяючи також створенню позитивного іміджу місця, доброзичливого ставлення до населення та місцевих підприємств про майбутні події [10, с.22].

Саме фестиваль встановлює емоційний контакт між людьми, створює атмосферу, яка сприяє задоволенню потреб міжособистісного спілкування, самосвідомості та трансляції культурної спадщини від старших до молодших поколінь, вирішує завдання культурно-світоглядного естетичного виховання, тому що молодь бере участь у музичній культурі у формі розваги.

Завдяки фестивалю можна залучити в область більше туристів, однак для цього керівники фестивалів повинні ефективно та вчасно планувати та реалізовувати спеціальні програми та заходи, які підвищують обізнаність про місцеву культуру та сприяють просуванню культурного та етнічного потенціалу регіону.

На організаційну специфіку фестивалю у відповідному регіоні впливають такі фактори: природа, культурно-історичні, етнографічні, соціально-економічні, екологічні та медико-біологічні, політичні, культурно-історичні та етнографічні.

Будь-який фестиваль, незалежно від типу, має такі складові:

1) Змістовий і тематичний компоненти (види мистецтва, соціальні групи, субкультури, продукти тощо), втілені в презентаційній частині.

2) Фестивалі повинні містити святкові та урочисті елементи, покликані привернути увагу до теми та підкреслити її важливість.

3) Фестивалі повинні мати організовану структуру, механізм координації за участю багатьох осіб, з формальними чи неформальними визначеними функціями.

Ключовою складовою кожного фестивалю є матеріально-технічна база, яка включає певний простір, у якому відбуваються фестивальні заходи, та необхідні технічні заходи. У більшості випадків матеріальна база потребує залучення зацікавлених державних чи недержавних організацій, спонсорів, творчих колективів. Головні дійові особи фестивалю – організатори, учасники

презентаційної частини та глядачі. Організатори – рушійна сила заходу. Завдання фестивалю можуть бути включені в ширші концепції суспільно значущих перспектив (наприклад, розвиток екологічного мислення, реалізація творчого потенціалу людини), можуть бути спрямовані на поширення напрямку, продукту чи бренду. просто заради прибутку [3, с.47].

Рівноправними суб'єктами фестивального процесу є як офіційно запрошені учасники, так і постійні гості, тобто туристи, як показує практика, і місцеві глядачі. Загалом кожен у просторі фестивалю тією чи іншою мірою стає його творцем, активним чи пасивним учасником. Загальний набір ролей, форм і ступеня включеності пересічного туриста у фестивальну діяльність (бездіяльність також є формою участі) створює унікальний культурний простір для кожного фестивалю.

Фестивальна подія відбувається в межах заздалегідь визначеної просторової єдності країни, регіону, міста, концертного чи театрального залу. Основні споживачі фестивального туризму – люди 15-25 років, які віддають перевагу дешевим поїздкам вихідного дня. Для них не так важлива тема фестивалю, головне, щоб було цікаво та весело, а дія відбувалася в історичному центрі міста чи десь на природі. Функція фестивалів – розважити та допомогти задовольнити специфічні потреби населення.

Сучасні фестивалі культурної чи етнічної тематики мають на меті ознайомити населення з напівзабутими традиціями. Фестивалі як культурні заходи орієнтовані на аудиторію, на яку спрямовані їхні мистецькі та етнічні концепції. Фестиваль як явище мистецького життя вирізняється особливою атмосферою свята, орієнтацією на виступи кращих художніх колективів і виконавців, оригінальністю пропозицій. Головне завдання фестивалю – внести свіжий струмінь у культурне життя країни, регіону чи міста, створивши максимально широке звернення не лише до професіоналів у галузі театру та музики, а й до широкої публіки, глядачів і слухачів [11, с.54].

Основна мета фестивального туру – поєднати традиційний відпочинок з участю в одних із найвидовищніших фестивалів світу. Фестиваль поступово

набирає популярності. Багато учасників залучені до процесу організації та стратегічного планування фестивалю, і їхні інтереси слід враховувати (Додаток Б).

Слід зазначити, що характер і кількість учасників, залучених до процесу взаємодії, як правило, залежать від політико-економічної ситуації та ступеня розвитку туристичної сфери. Кожен учасник виконує певні функції та ролі відповідно до власних інтересів. Так, наприклад, державна установа може виступати інвестором, забезпечуючи економічне зростання та покращуючи імідж суб'єкта, який спонсорує різноманітні заходи, а фізичні особи в приватних компаніях можуть виступати інвестором.

Проведення фестивалів у різних країнах забезпечило їхнє проникнення у світовий туристичний сектор та сприяло позитивному розвитку цільового туризму. Міжнародні фестивалі є місцями зустрічі традиційних культур і напрямків глобального культурного туризму. Міжнародні фестивалі проводяться за національними традиціями за безпосередньої участі місцевої громади, об'єднуючи професіоналів з різних країн відповідно до тематики фестивалю. Вони охоплюють такі чотири елементи відповідно до вимог:

1) різноманітні форми вираження традиційної культури (музика, пісні, танці, костюми, звичаї, ремесла, казки, традиційна кухня, обряди, ігри, традиційні музичні інструменти тощо);

2) співучасники – артисти, хореографи, музичні керівники, ремісники, етнологи, педагоги, діти та молодь, члени громадських фестивальних комісій та інші.

3) партнери – культурні та громадські організації, місцеві та регіональні фольклорні музичні колективи, місцеві, регіональні та народні майстри та митці, місцеві, регіональні та національні державні службовці, керівники культурних організацій, ремісничих об'єднань, волонтери.

4) діяльність – включити в програму фестивалю такі заходи, як вистави, виставки, конференції, ігри, конкурси, конференції, візити, тренінги, симпозіуми, демонстрації, паради, ярмарки, дегустації. (Додаток В)

Залежно від цільової функції виділяють різновиди: етнокультура, етнологія, етномистецька музика, молодіжний спорт і відпочинок, професійні (народний спів, танець, індивідуальні ремесла тощо).

Оскільки фестивальні тури виступають як туристичний продукт, доцільно врахувати це та детальніше зупинитися на структурі фестивального туристичного продукту [18, с.22].

Зазначимо, що туристичний продукт – це сукупність фізичних (споживні) і нематеріальних (у вигляді послуг) споживчих цінностей, необхідних для задоволення потреб туристів, що виникають під час туристичної подорожі. Туристичні послуги є складовими туристичного продукту. І якщо туристичні послуги можна придбати та спожити лише за місцем їх виробництва, то туристичні товари купуються за місцем проживання та споживаються лише за місцем виробництва туристичних послуг. Тур є основною одиницею туристичного продукту, який продається споживачам як єдине ціле за певним маршрутом і протягом певної тривалості.

Складові фестивального туристичного продукту:

- місця проведення – райони, історичні центри великих міст тощо.
- сезонність – переважно літо – осінь.
- проживання – готелі, пансіонати (зелений туризм або агротуризм в сільській місцевості), місцеві жителі, наметові містечка.
- харчування – ресторани, місцева кухня, приготування їжі на природі.
- трансфер – організований виїзд до місця призначення, самостійний проїзд забезпечується організатором.
- анімація – дуже насичена розважально-пізнавальна програма на будь-який смак і гаманець, залежно від фестивалю (різноманітні майстер-класи, музичні та фольклорні вистави тощо).
- пам'ятки – природне та антропогенне походження, місцеве населення, місцеві звичаї, традиції, національна кухня тощо.
- екскурсії – поїздки по околицях з професійними екскурсоводами, місцевими гідами [10, с.47].

Розробка туру включає наступні етапи: вибір точок маршруту, розстановка пріоритетів цих точок, вибір початкової та кінцевої точок маршруту, потім здійснюється розробка схеми маршруту та її оптимізація. Розробка схеми маршруту та її програмного забезпечення є тісно пов'язаними паралельними процесами. Розрахунок вартості туру базується на проведених організаційних і технічних заходах з пошуку договору, укладеного з партнером.

I етап. Вибір точки маршруту. Критеріями відбору є привабливість експозиційних об'єктів поїздки, можливість забезпечити різноманітність програми перебування в конкретному населеному пункті, зручність транспортної доступності та надання гостинних послуг.

II стадія. Ярусність точок маршруту виконується за вищевказаними критеріями, але основну увагу слід звернути на клас гостинності та транспортну доступність вибраних точок маршруту. Метою цього етапу є вибір довгострокових точок розгортання програмного забезпечення та точок екскурсій, щоб підкреслити відмінності в точках маршруту для цілей подорожі.

III стадія. Вибір початкової та кінцевої точок маршруту здійснюється за показниками транспортної доступності. Тобто зв'язаність з постійним місцем проживання потенційних туристів (райони роботи туроператорів), сумісність засобів пересування, типів транспортних засобів.

IV стадія. Розробка маршрутних схем. Схема маршруту залежить від того, яку форму ви виберете. Маршрут – напрямок, у якому подорожує турист. За схемою маршрути можуть бути прямими, кільцевими, радіальними та комбінованими. Вибір точок на маршруті узгоджується з програмою відповідно до виду туризму, тривалості та класу обслуговування.

Етап V. Оптимізація маршруту полягає у встановленні ряду об'єктивних і суб'єктивних обмежень. Об'єктивні обмеження зумовлені умовами сегментації ринку, а суб'єктивні обмеження визначаються можливостями туроператора. Обмеження в першу чергу визначаються цільовим сегментом споживачів (вік, життєвий цикл сім'ї, спосіб і рівень життя тощо). Обмеження за часом застосовуються в залежності від сезонності та тривалості подорожі.

Етап VI. Програмне забезпечення є ознакою його якості. Програма – розпорядок дня для реалізації мети поїздки. Залежно від мети програми, вона поділяється на програми, які передбачають відпочинок, лікування, краєзнавство, культуру, розуміння природи, задоволення професійних чи релігійних інтересів тощо. Сезон подорожі відображається в програмі (навіть якщо складена за одним маршрутом, зрозуміло, що літня, зимова та міжсезонна програми відрізняються в деталях, якщо використовуються цілий рік).

Етап VII. Організаційно-технічні заходи щодо забезпечення турів знаходяться на стадії визначення класу обслуговування. Вони включають вибір місця проживання, умови екскурсійного обслуговування та організацію дозвілля. Цей етап найбільше різниться в залежності від класу обслуговування. Клас обслуговування визначається рівнем обслуговування, що надається системою гостинності (послуги з розміщення, харчування, додаткові послуги готелю в залежності від класу).

Спланований та професійно організований фестиваль – це нескінченна атмосфера свята, індивідуальні умови відпочинку та незабутні враження. Регіон, де проводиться фестиваль, набуває нового іміджу, на розвиток його інфраструктури залучаються інвестиційні кошти, а місцева громада натомість отримує нові робочі місця. Вони сприяють соціально-економічному розвитку регіону, дифузії потенційних туристичних ресурсів серед населення. Крім того, проведення фестивалів є передумовою розвитку малобюджетного відпочинку та важливим фактором підвищення культурно-освітнього рівня населення.

Тому фестивалі як туристичний ресурс мають помітний мультиплікаційний ефект. Він «форсує» розвиток різних секторів туристичної індустрії з метою більш ефективного використання власного потенціалу. У випадку масштабних заходів це призводить до розвитку місцевої інфраструктури та активізації доходів від туризму, що приносить користь території.

1.3. Фестивальний туризм як новий напрям світового туризму та передумови його розвитку в Україні

Фестивальний туризм – досить молодий і дуже цікавий напрямок. Він з'явився відносно недавно і займає важливе місце в світовому туристичному русі, це перспективний туризм, який динамічно розвивається. Цільовою аудиторією фестивального туризму є заможні туристи з доходом вище середнього та туристичні агенції. Цей вид туризму пов'язаний з фольклором і зазвичай використовується для показових свят, карнавалів.

Яскравість, оригінальність, ексклюзивність і регулярність заходу – ознаки справжнього формату фестивалю. Про його успішний комерційний та іміджевий потенціал для організаторів, відвідувачів та спонсорів говорить той факт, що фестиваль очікуваний, тому що ми знаємо, що він буде цікавим.

Фестиваль – масштабний театралізований святковий захід, що включає огляд або демонстрацію того чи іншого досягнення. Близьким до фестивалю є поняття «fiesta» (фієста). Це традиційне народне свято, характерне для іспаномовних країн і поширене в країнах Середземномор'я. Однак ці поняття слід розрізняти. Фестивалі – це масштабні заходи, що проводяться на вулицях, у парках, на стадіонах, у клубах та відкритих майданчиках, що визначає деталі та структуру фестивалю [14, с.74].

Сьогодні фестивалі є важливими соціальними та святковими подіями з переглядом усіх видів мистецьких досягнень. Це найуспішніший спосіб адаптації культурної спадщини до індустрії туристичного бізнесу. Чим більше проводиться фестивалів, тим швидше зростає категорія відвідувачів (туристів), і, як наслідок, організатори таких заходів стимулюються вдосконалювати свою професійну та комерційну базу. Основою для приєднання є бажання жителів різних населених пунктів, регіони для відвідування та безпосередньої участі в тому чи іншому фестивалі.

Що стосується історичної основи виникнення фестивальних явищ, то фестивальний рух бере свій початок із Стародавньої Греції (VI ст. до н. е.) – на

честь бога Аполлона проводилися Піфійські ігри – учасники яких брали участь у музичних змаганнях з усіх куточків світу.

При вивченні будь-якого поняття, в тому числі фестивального туризму, важливо класифікувати, або розрізняти, форми і види за різними критеріями. Класифікація туризму, здійснена на науковій основі, дає можливість узгодити визначення понять, запропоновані різними науковими школами, вченими різних країн, утворюючи таким чином єдину теорію туризму.

Виведення нових ідей для туризму, зокрема фестивального, передбачає вивчення мотивації та психології туристів, створення нових продуктів та технологій, покращення способів просування та розповсюдження продукту, а також пошук нових ринків. Однією з важливих особливостей фестивального туризму є вплив на імідж території. Тому формування ринку туристичних послуг повинне враховувати культурні та регіональні особливості. Варто зазначити, що культура є потужним інструментом, який допомагає змінювати цінності та розвивати творчий, духовний та культурний потенціал регіонів, сприяє культурному розвитку та самовираженню людей та вихованню морально-здорової нації [20, с.139].

У сучасному світі, так само як і у давнину, люди потребують нових вражень та мріють про красу, цікаве та загадкове, іноді навіть небезпечне (наприклад, туристи з цікавістю подорожують, щоб побачити виверження вулканів). Деякі мандрівки стають запам'ятовувальними та неповторними моментами в житті, оскільки вони дають можливість побачити те, що більше не повториться: церемонії коронації та інавгурації лідерів країн, побиття спортивних рекордів, модні покази, концерти відомих зірок, фестивалі, карнавали, шоу та інше. Фестивальний туризм допомагає задовольнити ці бажання людей.

Головною мотивацією фестивального туризму є бажання мешканців різних міст, регіонів і країн відвідати фестивалі та прийняти участь у них. Організація фестивалів, свят та інших заходів є однією з найбільш ефективних форм залучення іноземних туристів до країни або вітчизняних туристів до різних ре-

гіонів. Унікальні тури, які поєднують у собі традиційний відпочинок з можливістю брати участь у найвизначніших подіях планети, регіону чи країни, стають все більш популярними.

Отже, фестивалі, що є основою фестивального туризму, мають наступні характеристики:

- вони є публічним святом з елементами веселоців;
- вони є організованими та присвяченими певній темі;
- це одноразова або постійна подія, яка може поєднуватися зі змаганнями або оглядом;
- фестивалі є частиною культурної спадщини та сприяють соціалізації та об'єднанню громад;
- вони сприяють встановленню соціальної ідентичності;
- це соціальна подія, яка відбувається в чітко встановлений час та поза межами щоденної рутини.

Фестиваль складається з наступних компонентів:

1. Тематична складова, яка передає основний смисл фестивалю через виставки та інші види мистецтва, соціальні групи, субкультури, продукти та інші форми презентації.

2. Фестиваль повинен включати елемент святковості та урочистості, який сприяє приверненню уваги до тематики та її значущості.

3. Фестиваль має мати організовану структуру, координаційний апарат з кількох людей, які мають формально або неформально визначені функції.

4. Матеріальна база фестивалю складається з певного простору, де відбуваються заходи, та необхідних технічних засобів. Зазвичай матеріальна база потребує залучення державних або недержавних структур, спонсорів, творчих колективів.

1.4. Методика дослідження фестивального туризму

Фестивальний туризм є важливим сегментом туристичної індустрії, який привертає увагу як академічного співтовариства, так і практиків. Дослідження фестивального туризму вимагає систематичного підходу та використання методології, яка дозволяє збирати, аналізувати та інтерпретувати дані. Перед початком дослідження було знайомство з науковими працями, які стосуються фестивального туризму, і проаналізовано існуючі концепції та теоретичні основи цієї галузі, вивчення світового та українського досвіду для розуміння особливостей фестивального туризму. Це допомогло виявити успішні практики, проблеми та особливості організації та розвитку фестивалів.

Було зібрано статистичні дані про фестивальний туризм, такі як кількість відвідувачів, прибуток, видатки туристів, вплив на місцеву економіку тощо. Ці дані допомогли зрозуміти масштаби та значущість фестивалів для туристичної галузі. Важливим етапом дослідження була оцінка поточного стану фестивального туризму в Україні, включаючи аналіз конкуренції між фестивалями, рівня інфраструктури, популярності серед туристів та інших факторів, що впливають на розвиток галузі, виявлення чинників, що впливають на конкурентні переваги.

Метод аналізу та синтезу також використовувався при дослідженні фестивального туризму у Львівській області. Цей метод дозволив систематизувати та аналізувати різноманітну інформацію про фестивалі, а також синтезувати ці дані для отримання цілісного уявлення про фестивальний туризм у регіоні.

Метод дедукції базувався на використанні логічних висновків з загальних принципів до конкретних випадків. При використанні методу дедукції спочатку було сформульовано загальні принципи, закономірності та теоретичні концепції, які стосуються фестивального туризму. Далі, за допомогою логічних операцій, застосовувалися ці загальні принципи до конкретних випадків при дослідженні фестивального туризму в Львівській області.

При застосуванні методу дедукції, було зроблено висновки, що певні типи фестивалів (наприклад, музичні або культурні) притягують більше туристів, оскільки ці тематики є популярними серед відвідувачів. Вони також можуть встановити, які конкретні фактори (наприклад, доступність транспорту, якість інфраструктури, привабливість програми) сприяють зростанню туристичного потоку на певні фестивалі.

Метод порівняння став важливим інструментом, оскільки дозволив встановити відмінності, подібності та залежності між різними аспектами фестивалів, що проводяться в регіоні, та їхнім впливом на розвиток туризму в цілому. Під час застосування методу порівняння було проаналізовано різні фестивалі у Львівській області та було порівняно їх за різними критеріями. Це дало змогу виділити їхні сильні та слабкі сторони, а також виявити унікальні особливості кожного з них.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Аналіз тенденцій та проблем розвитку фестивального туризму в регіоні

Туризм у Львівській області стрімко інтегрується у світову індустрію туризму та набуває все більшого значення для місцевої економіки, характеризується позитивною та стабільною динамікою протягом останнього десятиліття. У 2010 році туристична активність зросла, це можна пояснити вдало вибраною маркетинговою політикою, закінченням кризового періоду в туристичному секторі та політикою місцевої влади щодо сприяння розвитку туризму. Статистичні показники туристичної фінансово-господарської діяльності області свідчать, що обсяги туристичних послуг та кількість обслугованих туристів у 2010 році порівняно з минулим роком зросли.

Львівщину відвідують туристи з понад 100 країн світу. Найбільше туристів приїжджає з Польщі, Білорусі, Латвії, Російської Федерації, Німеччини, США, Канади, Великої Британії, Данії, Франції, Азербайджану, Австрії, Італії, Ізраїлю та Угорщини.

Віізний туризм є більш прибутковим видом туризму, ніж в'їзний (іноземний) або внутрішній туризм. Майже всі туристичні агентства займаються виїзним, а близько 20% регіональних туристичних агентств займаються в'їзним і внутрішнім туризмом [17, с.45].

Туристичні послуги надають 354 туроператора. Оглядові та екскурсійні маршрути забезпечують 750 кваліфікованих гідів та гідів-перекладачів. Функціонує: 124 санаторно-курортні заклади, 500 садіб зеленого туризму, 250 закладів розміщення, 280 закладів громадського харчування, 12 туристично-інформаційних центрів, понад 162 державних і громадських музеїв і галерей, 10 театрів, інші установи туризму та відпочинку, 320 найбільш відвідуваних туристичних об'єктів та пам'яток архітектури, 37 природних комплексів. В області надають послуги з підготовки спеціалістів з туристичного супроводу вісім організацій, працюють три консульства та 14 туристичних державних органів. До

Чемпіонату ЄВРО-2012 розроблено та реалізовано понад 50 туристично-екскурсійних маршрутів.

Слід зазначити, що існуючі форми державної статистичної звітності є застарілими та не враховують серйозних змін у законодавстві. Значення туризму для національної економіки чітко не визначено. Це пов'язано з тим, що неможливо визначити частку загального обсягу товарів і послуг, спожитих за певний період, що підпадає під туристичне споживання. Із загального обсягу товарів і послуг, які продаються у Львівській області, визначити відсоток, який споживають туристи, практично неможливо. У Міжнародному класифікаторі видів економічної діяльності та Українському національному класифікаторі ДК 009-96 туризм не визначено як окремий вид економічної діяльності. Об'єктивна оцінка економічної ефективності та соціальної значущості розвитку туризму можлива лише шляхом комплексного поєднання статистичних даних і показників. Він характеризує внесок туризму в економіку держави, але не підлягає статистичному обліку. Ці показники можна отримати шляхом експертних оцінок, статистичних спостережень, вивчення туристичних потоків, проведення опитувань вітчизняних та іноземних туристів тощо [11, с.52].

Аналіз тенденцій розвитку фестивального туризму у Львівській області відображено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Аналіз тенденцій розвитку фестивального туризму в Львівській області

Тенденції	Опис
Зростання популярності фестивалів	Зацікавленість туристів у фестивальних подіях зростає, що сприяє збільшенню їхньої кількості та розмаїтості.

Вплив фестивалів на економіку	Фестивалі стають значним джерелом доходу для місцевої економіки, залучаючи туристів, створюючи робочі місця та стимулюючи розвиток готельної та ресторанної галузей.
Залучення міжнародних учасників	Фестивалі привертають увагу міжнародних туристів та виконавців, що допомагає розширити географію відвідувачів та залучити іноземні інвестиції.
Розвиток тематичних фестивалів	Популярність тематичних фестивалів, присвячених музиці, культурі, гастрономії тощо, зростає, що стимулює розвиток туризму та задоволення інтересів різних груп туристів.
Роль медіа у просуванні фестивалів	Використання соціальних мереж та інших медіа-платформ стає все важливішим для привертання уваги туристів та популяризації фестивалів.

Джерело: [6, с.258]

Така інформація дає змогу здійснювати ефективний аналіз ринку туристично-рекреаційних послуг, прогнозувати та стратегічно планувати розвиток регіональної інфраструктури туризму та курортів, промислові інвестиції, розвиток людських ресурсів.

Водночас подальшому розвитку туристично-рекреаційної галузі стримують наступні причини:

- нечіткий імідж Львівської області на туристичному ринку;
- низький рівень розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури;
- невідповідність розміщення міжнародним стандартам;
- поганий стан доріг;
- заборонений вхід до багатьох туристичних об'єктів;
- відсутність дорожніх знаків та вказівників туристичної інформації;
- неналежний стан пам'яток історико-архітектурної спадщини, непридатних для туристичних потреб;
- брак професіоналів у сфері туризму та відпочинку;
- незавершеність законодавчої та нормативної бази в туристичній сфері;
- слабка взаємодія між місцевими адміністраціями та муніципалітетами щодо забезпечення розвитку туризму та рекреації в регіоні;
- відсутність системної, організаційної, інформаційної та матеріальної підтримки з боку держави. Суб'єкт туристичної діяльності, що організовує прийом місцевих туристів.
- низька якість та недостатнє охоплення туристичними послугами.
- неналежний стан туристичних маршрутів (облаштовані місця для короткочасного відпочинку, відсутність гірських притулків, відсутність єдиної системи маркування маршрутів для активного туризму (пішохідного, велосипедного, водного тощо));
- недостатня туристична інформація як для туристів, так і для компаній, що надають послуги в туристичній сфері (карти, рекламна продукція, інформація про населені пункти, неповнота баз даних про об'єкти туризму та відпочинку тощо).

Результати аналізу проблем розвитку фестивального туризму у Львівській області подано в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз проблем розвитку фестивального туризму в Львівській області

Проблеми	Опис
Сезонність та концентрація подій	Більшість фестивалів відбуваються у певний період часу, що може призводити до перевантаження туристичної інфраструктури та складнощів у розподілі відвіду туристів протягом року. Потрібно розглядати можливість розподілу фестивалів на різні періоди або розвиток фестивалів з іншими тематиками, щоб збалансувати туристичний потік протягом року.
Недостатня інфраструктура	Для успішного проведення фестивалів необхідна належна туристична інфраструктура, така як готелі, ресторани, транспортна мережа, сувенірні магазини тощо. Важливо розвивати та покращувати інфраструктуру для задоволення потреб туристів.
Фінансові обмеження	Організація фестивалів може потребувати значних фінансових вкладень, але не завжди є достатні ресурси для їх здійснення. Потрібна підтримка з боку держави, місцевих органів влади та партнерів для забезпечення фінансової стабільності фестивалів.
Відсутність координації	Недостатня співпраця між організаторами фестивалів, туристичними компаніями, готелями та іншими зацікавленими сторонами може призводити до дублювання подій, конфліктів у плануванні та недосягнення спільних цілей. Потрібна ефективна координація та співпраця для оптимізації розвитку фестивального туризму.

Вплив на місцеве середовище	Збільшення потоку туристів під час фестивалів може мати негативний вплив на місцеве середовище, включаючи надмірне навантаження на природні ресурси, забруднення, шумове забруднення тощо. Необхідно враховувати екологічні аспекти та розробляти стратегії сталого розвитку фестивального туризму, такі як використання екологічно чистих технологій, збереження культурної спадщини та природних резерватів, а також організація освітніх заходів для туристів щодо екологічної свідомості.
Конкуренція з іншими місцевостями	Львівська область змагається з іншими регіонами України та світу у привабливості фестивального туризму. Це вимагає постійного оновлення програм та інноваційних підходів, щоб привернути туристів та забезпечити конкурентоспроможність регіону.
Брак маркетингової стратегії	Недостатня маркетингова стратегія та просування можуть обмежити розповсюдження інформації про фестивалі та їх привабливість для туристів. Потрібно ефективно використовувати рекламу, соціальні мережі, туристичні платформи та інші інструменти для привернення уваги та зацікавленості цільової аудиторії.
Недостатня інформованість туристів	Важливо забезпечити належну інформованість туристів щодо фестивалів, включаючи дати, місце проведення, програму подій, доступність та інші важливі деталі. Це можна зробити через туристичні інформаційні центри, туристичні платформи, веб-сайти, друковані матеріали та інші комунікаційні канали.

Економічна нерівність	Розвиток фестивального туризму може поглибити економічну нерівність між різними регіонами та суспільними групами в Львівській області. Потрібно вживати заходів для забезпечення справедливого розподілу економічних користей, залучення місцевих підприємств і суспільства до розвитку фестивалів та розподілу доходів.
Культурний вплив	Збільшення потоку туристів може мати вплив на культурну ідентичність місцевих громад. Потрібно забезпечити баланс між розвитком фестивалів та збереженням культурної спадщини та традицій місцевого населення, враховувати їхні побажання та думки, інвестувати в збереження та просування культурного доробку регіону.
Незабезпечення інклюзивності	Фестивальний туризм повинен бути відкритим та доступним для всіх груп людей, незалежно від їхньої національності, раси, віку, статі, фізичних можливостей тощо. Необхідно створювати умови для інклюзивного участі туристів та місцевого населення у фестивалях, забезпечувати доступність та адаптованість інфраструктури, програм та послуг для різних потреб та інтересів.

Джерело: [18, с.71]

Усе це вказує на необхідність створення серйозної регіональної політики розвитку туризму та рекреації.

2.2. Тематична структура та просторово-часові особливості організації фестивального туризму Львівщини

Особливістю фестивалю з точки зору масштабності туристичної привабливості є те, що він діє на кількох рівнях: міжнародному, міжрегіональному (регіональному) та локальному. Відсутність у цій ієрархії фестивалів національного рівня пояснюється організацією таких фестивалів. На такому рівні для авторитетних професіоналів практично неможливо залучити учасників не тільки зі своєї країни, а й із сусідніх країн та представників інших країн. Це також пояснюється сучасними інформаційними технологіями та фінансово-інвестиційними ресурсами, необхідними для організації та підтримки престижу заходів.

Безумовно, фестивальний туризм є також різновидом подієвого туризму, який часто фігурує в класифікації туристичної діяльності. Сталий розвиток міста передбачає збалансоване функціонування міської економіки. Покращення умов життя, відпочинку та оздоровлення населення, збереження та збагачення культурної спадщини.

Отже, загалом для європейських міст є: стабільне функціонування інфраструктури, фінансова стабільність місцевих бюджетів, культурна стабільність місцевих традицій, звичаїв, навичок і компетентності, поліетнічна толерантність. Оскільки кожен регіон і місто унікальні по-своєму, кожен знаходить свій власний шлях до сталого розвитку та ділиться своїми перевагами, внутрішнім потенціалом і привабливістю зі стратегіями сталого розвитку, орієнтованими на громаду. Зрештою, мультиполяризація розвитку на національному та регіональному рівнях означає: кожне місто має бути одним із центрів специфічної діяльності та займати своє місце в регіональній і національній системі розподілу праці та розподілу капіталу. Підтримка якісної туристичної інфраструктури має бути пріоритетом у бюджетному розподілі видатків на державному та місцевому рівнях, особливо для регіонів, що мають низькі показники.

Фестивальний туризм слід розвивати як форму м'якого туризму, що добре адаптується до місцевого різноманіття. Перспективними є культурні та фестивальні маршрути, це тури вихідного дня, розраховані на представників різних

соціальних верств: школярів, студентів, батьків з дітьми, людей похилого віку, бізнесменів, державні службовці, військовослужбовці.

Переваги розвитку туризму в малих містах і районах їх розташування очевидні. Окрім освоєння нових спеціальностей та збільшення зайнятості, Україну якнайкраще характеризує впровадження національних туристичних продуктів, а також підвищення платоспроможності та рівня життя місцевого населення, призводять до збільшення видатків на прибуткову частину бюджету (як місцевого, так і державного) та на історико-культурну реконструкцію міст і районі [15, с.32].

Розглянемо найбільш популярні фестивалі, які проходять у Львові в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Фестивалі Львівської області

Фестиваль	Місце проведення	Дати проведення
Leopolis Jazz Fest	Львів	червень
Західфест	с. Родач Городоцький район	травень
Фестиваль-табір української середньовічної культури “Ту Стань”	с. Тустань	серпень
Вишиванка-фест	м. Дрогобич	травень
Славське Рок	с. Славське	липень

Джерело: [15, с.33]

Leopolis Jazz Fest (до 2017 року відомий як Alfa Jazz Fest) – міжнародний джазовий фестиваль, який проводиться у Львові кожного червня з 2011 року. Alfa Jazz Fest – один із найбільших джазових фестивалів Європи. The Guardian включив Alfa Jazz Fest до списку найкращих фестивалів Європи. Засновником фестивалю став бізнесмен, співзасновник компанії LetterOne та голова наглядової ради консорціуму «Альфа-Груп» Михайло Фрідман. До 2018

року фестиваль мав назву Alpha Jazz Fest, оскільки титульним спонсором фестивалю був Альфа Банк Україна. У 2017 році було прийнято рішення про перейменування фестивалю на Leopold Jazz Fest. Це вказує на місце його проведення (Леополіс – одна зі старих назв Львова). Крім концертів джазових музикантів з усього світу, на джем-сейшнах фестивалю проводяться майстер-класи та автограф-сесії з зірками міжнародного джазу. Фестиваль відвідали понад 70 тисяч людей з різних країн. Всі ці люди витрачають гроші у Львові на їжу, екскурсії, проживання, сувеніри та багато інших приємних речей. Ці цифри говорять про культурне відродження в туристичному секторі. Усе це є міцною основою для розвитку як культурної екосистеми, так і економічного розвитку. (Додаток Ж)

Західфест – щорічний український музичний фестиваль з 2009 року. З 2011 року його проводять біля села Родач Городоцького району. З 2009 р. проводиться у Звенигороді, з 2010 р. на Старосирському замку (з 21 по 23 серпня) та з 2011 р. на сільській базі відпочинку «Сонячна долина». З 2014 року проводиться на території відпочинкового комплексу «Чарівна долина». Метою фестивалю є популяризація української культури, активний відпочинок серед молоді та розвиток фестивального руху в Україні. Головною відмінністю від усіх інших фестивалів є те, що фестиваль «Захід» проходить без спонсорської чи політичної чи організаційної підтримки. Організаторами фестивалю є група молодих ініціативних людей. Проте фестиваль популярний як в Україні, так і за її межами та сприяє розвитку Львівщини та України в цілому. (Додаток З)

Загалом у 2017 році Львів відвідало понад 3 мільйони туристів, у 2015 році – 2 мільйони, йдеться у дослідженні Центру розвитку туризму. З них 67% – на культурні заходи. Найчастішими гостями Львова є українці (54%), але не бракує іноземців (46%). У п'ятірку лідерів входять Польща, Туреччина, Білорусь, Німеччина та США. Що стосується українських туристів, то найбільше їх приїжджає з Києва, Харкова, Одеси, Дніпра та Запоріжжя. З Львівської області обсяг бюджету 2017 року збільшився на 50%.

Фестиваль-табір української середньовічної культури “Ту Стань”, який щорічно проводиться з 2006 року і є найдавнішим історичним фестивалем в Україні. Особливість цього заходу полягає в його орієнтації на певний історичний період – час існування наскального міста-фортеці IX-XVI століття, та максимальній інтеграції гостей у цю добу, створюючи дійсно автентичну атмосферу.

Фестиваль пропонує відвідувачам різноманітну програму, яка включає бугурти, лицарські поєдинки, стрільбу з луків та арбалетів, театри, літературу, вуличних музикантів, велику сцену, вогняні та лазерні вистави, ремісничі майстер-класи та середньовічний ярмарок. На фестивалі працюватимуть найкращі дослідники та реконструктори, що дозволить гостям відкрити всю багатогранність давньої епохи. (Додаток К)

Вишиванка-фест. У містечку Дрогобич відбувся етнофестиваль Вишиванка-фест, що став ініціативою молодіжної громадської організації «Український молодіжний прорив». Перший фестиваль відбувся 20 травня 2012 року і зібрав більше тисячі учасників. Наступного року, 29-30 червня 2013 року, фестиваль відбувся вдруге на території ВК «Залісся» і зібрав більше 3 тисяч учасників з усієї України та з-за кордону. Перед фестивалем проводилися паради вишиванок у найближчих до Дрогобича містах. У 2014 році підготовку до фестивалю зірвали через революцію, і організатори змушені були скасувати його проведення. (Додаток Л)

Славське Рок є щорічним міжнародним рок-фестивалем, який проходив від 2007 в селищі Славське, Сколівського району, Львівської області, Україна. Фестиваль включає музичну, екологічну, спортивну та мистецьку програми, і музиканти виступали на двох сценах: малій (денній) і великій (вечірній). Компанія "Спортивні та Культурні Ініціативи" заснувала фестиваль у 2007 році, і вже в перший рік він отримав міжнародний статус. Фестиваль проходив влітку на відкритому повітрі в Карпатах. (Додаток М)

2.3. Вплив туристичної діяльності на навколишнє середовище

Відтоді, як з'явилися перші туристичні продукти, стиль соціального життя стає все більш мінливим і активним. Стрімкий розвиток туризму за останні 50 років можна порівняти з промисловою революцією. Так, між 1950 і 1996 роками міжнародні туристичні перевезення зросли в чотири рази.

Швидкі темпи розвитку туризму та його грандіозність негативно вплинули на природне середовище в деяких районах. Забруднені пляжі, зашумлені території, зростаюча ерозія зробили бідний ландшафт непридатним для відпочинку та рекреації. Тобто туризм почав руйнувати основи свого існування. Тому виникає система нових поглядів на розвиток цієї сфери, що змінить реальне мислення людини [6, с.257].

Вплив туристичного транспорту на навколишнє природне середовище проявляється у викидах шкідливих газів в атмосферу транспортними засобами, підвищенні рівня шуму, будівництві нових доріг, стоянок АЗС і станцій технічного обслуговування. Викиди забруднюють повітря (у повітрі з'являються вуглекислий газ, важкі метали, хлоровані сполуки, фтор, ртуть, миш'як), сприяють зникненню рідкісних видів рослин, різноманітних мікробів, міграції жителів дикої природи через надмірний шум. Наприклад, шум силою 40-60 децибел викликає збудження, зменшує час відпочинку та апетит. При 65 децибелах спостерігається стимуляція вегетативної та гормональної систем, при 75 децибелах виникають більш глибокі порушення. Шум у ссавців призводить до зниження виробництва молока, уповільнення росту молодих тварин і передчасних пологів.

Здебільшого все харчування та житло, що обслуговує туристів, зосереджено в ключових екосистемах. До них відносяться пляжі, узбережжя річок і озер, гори поблизу гірських хребтів і місцевості з прекрасними краєвидами. Це призводить до руйнування найцінніших природних систем і об'єктів. Стічні води з ресторанів та туристичних об'єктів часто потрапляють в озера, річки та океани, завдаючи значної шкоди водній флорі та фауні. Крім того, туристичні об'єкти потребують великої кількості прісної води для функціонування, і, як

наслідок, природне середовище та його мешканці відчують нестачу прісної води.

Ще однією проблемою є велика кількість відходів. Часто сміття викидають посеред лісів або в море, що не тільки завдає шкоди навколишньому середовищу, а й погіршує санітарно-епідеміологічну обстановку природних територій [24, с.5].

Одним із найпопулярніших туристичних видів діяльності є фестивальний туризм на природі, ігри та зустрічі. Це призводить до витоптування, пошкодження рослин, пошкодження ґрунту, перелякування тварин, вивезення грибів, ягід та квітів, введення органічних і неорганічних матеріалів (харчові відходи, папір, метал, скло тощо) і нових органічних видів (насіння, тварини).

Найгірший ефект має витоптування. Навіть одна істота не проходить безслідно, не завдаючи навколишньому середовищу. Збирання грибів, ягід і квітів знижує здатність рослини до самовідновлення. Зламани гілки, зрізи або надрізи стовбура спричиняють зараження дерев хворобами та шкідниками. Звісно, вплив однієї людини чи групи ззовні мало помітний, бо рано чи пізно все повернеться до початкового стану, але при масовому напливі людей процес відновлення відбувається повільніше, ніж процес руйнування.

Під впливом інтенсивної рекреації на дереві поступово зменшується кількість листя, коротшає хвоя, зменшується приріст у діаметрі та висоті, з'являється суха верхівка. Частина дерев гине, скорочується тривалість насаджень, порушується вирівнювання, змінюється видовий склад, що сповільнює природне відновлення рослин. У лісах, які інтенсивно використовувалися для рекреації, зникли гриби та ягоди, зменшилася кількість птахів, що гніздилися на землі та в надрах (співочий дрізд, соловейко, синьоголовка та ін.) та багатьох інших представників. Погіршуються умови існування тваринного світу, зростає чисельність шкідників.

Іншими негативними наслідками є засмічення, що погіршує естетичний вигляд і гігієну навколишнього середовища. Необережне поводження з вогнем може призвести до лісових пожеж, які знищують ландшафт і призводять до еро-

зії (шляхом знищення рослинності). Вирубка дерев на дрова призводить до втрати дрібних тварин, вирубки лісів, зміни екосистеми. Кожен турист хоче мати сувенір на пам'ять, але це призводить до знищення цінних природних об'єктів.

Моторні човни та водні мотоцикли становлять велику загрозу для природи. Насправді моторизовані транспортні засоби створюють високі хвилі, які розмивають берегову лінію, водночас спричиняючи обміління та замулення річок. Постійний шум відганяє від берега бобрів, качок і гусей, а вода забруднюється вихлопними газами двигуна. На поверхні води утворюється масляна плівка, що призводить до поступового зменшення чисельності риби.

Неорганізований автомобільний і мотоциклетний туризм завдає великої шкоди навколишньому середовищу. Хаотичний рух автомобілів і мотоциклів поза дорогами призводить до розпушування ґрунту, знищення трав'яного покриву, моху, ягід та інших рослин. У лісах і на луках машини залишають особливо глибокі колії, руйнуючи ґрунтовий покрив і перетворюючи його на матеріал, який легко пересувається вітром і водою, а зупинки та стоянки забруднюються моторним маслом, паливом та різними миючими засобами. Різні види туристичної діяльності мають різний вплив на навколишнє середовище.

Велике значення у розвитку екологічного туризму відіграють світові організації. Однією з них є Всесвітня рада подорожей і туризму (WTTC), яка покликана підтримувати розвиток зеленого туризму. З цією метою була розроблена програма «Зелений глобус», спрямована на захист навколишнього природного середовища та підвищення екологічної свідомості в туристичному секторі. Її головною метою – надати туристичним організаціям практичні рекомендації, які допоможуть компаніям постійно вдосконалювати свою діяльність, створювати справжню корпоративну культуру та дотримуватися передових практик. Програма охоплює все більше туристичних зон, а співпраця з приватними організаціями забезпечує промисловий розвиток, приносячи процвітання та нові робочі місця місцевим громадам.

У квітні 1995 року три основні міжнародні організації, Всесвітня рада подорожей і туризму, Всесвітня туристична організація та Рада Землі, спільно створили індустрію туризму та туристичний сектор у рамках екологічного та збалансованого розвитку. У тому ж році ЮНЕСКО організувала Всесвітній конгрес зі сталого туризму на Лансароте (Канарські острови). Її учасники прийняли так звані карти, які мають служити державі та органам місцевого самоврядування, які є частиною цієї програми у сфері сталого туризму.

Питання навколишнього середовища також враховує програма Європейського співтовариства в галузі охорони навколишнього середовища. Система EcoNet працює з 1996 року. Це інформаційна система Європейської Комісії з екологічних подорожей і туризму, яка працює на базі Інтернету та інших інформаційних систем і надає дані про подорожі і туризм, пов'язані зі збереженням природи. Завдяки цій програмі ми можемо отримати 250 документів із прикладами виконаної роботи та надати огляд інформації та звітів про задіяні організації.

Індустрія туризму отримує фінансову підтримку з боку ЄС. Існують спеціальні цільові фонди, які надають субсидії на конкретні завдання. Крім того, існують програми допомоги, які підтримують типові екологічні проекти та підтримують туристичний сектор. Одним із таких прикладів є програма «Thermic», розроблена Європейською комісією для поширення сучасних енергетичних технологій. Його головні завдання – широке використання нових екологічно чистих джерел енергії, підвищення ефективності використання вугілля та інших видів палива з метою зменшення їх шкідливого впливу на навколишнє середовище.

Існують також проекти «LIFE», спрямовані на покращення якості навколишнього середовища та захист цінних природних територій, яким загрожує знищення. Зокрема, проект підтримує концепцію сталого туризму, оскільки наголошується на збереженні природних ресурсів.

За останнє десятиліття Рада Європи організувала багато конференцій з питань розвитку туризму в країнах Центральної та Східної Європи. Такі

конференції вже відбулися в Будапешті, Бухаресті, Софії, Варшаві та Моліборі. Учасники порушили такі питання, як лісовий і гірський туризм, захист дельт, екологічний розвиток туризму та інтеграція в туристичний сектор. Рада Європи у співпраці з країнами Центральної та Східної Європи надала Словенії, Білорусі та Албанії підтримку для підтримки процесу формування комплексної програми розвитку екотуризму.

Отже, загальноєвропейська стратегія щодо біорізноманіття сучасних ландшафтів забезпечує нову та ширшу основу для екологічних пропозицій у туристичному секторі. Їх впроваджує та розповсюджує спеціальна міжнародна група, яка діє в 40 країнах-членах Ради. Окрім згаданого у 1996 році, Рада Європи провела семінар у Страсбурзі. Її метою була розробка нового кодексу екологічного регулювання туристичної діяльності, а також розглядалася можливість зміни методів діяльності у сфері туризму. Уже розроблені проекти типових курсів, які мають бути впроваджені в школах, інститутах та університетах, де викладають туризм.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ РОЗВИТКУ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

3.1. Перспективні напрями розвитку фестивального туризму у Львівській області

На основі аналізу проблеми оберемо стратегічні напрямки розвитку українського фестивального туризму як на інституційному рівні, так і на рівні організаторів фестивалів та цільових аудиторій туристичної діяльності.

Актуальним залишається питання створення в нашій державі фестивальної асоціації. Це необхідно, насамперед, для того, щоб підтримати престижний український фестиваль, який був рушійною силою незалежності нашої країни. Зі створенням власної фестивальної асоціації вітчизняні фестивалі отримають можливість стати повноправними членами EFFE та вийти на нові міжнародні ринки.

Національна асоціація не тільки може підтримувати молоді та відомі фестивалі, але й дозволяє коштам, отриманим від фестивалів учасників асоціації, обходити корупційні схеми та спрямовувати їх до бюджету міста. Це, безперечно, сприятиме розвитку українського фестивального руху та підйому його на новий якісніший європейський рівень [14, с.55].

Так, не менш важливо підтримувати існуючі українські фестивалі. З боку влади Львівської області необхідно створити умови для надходження інвестицій у фестивальні рухи та фестивальний туризм. Успішна інвестиційна політика підвищить рівень інфраструктури, що дозволить задовольнити сучасні потреби як українців, так і іноземних туристів у техніці та необхідних зручностях.

Також розвиток фестивального туризму в Львівській області потребує тісної співпраці державного та приватного секторів відповідних галузей, спираючись на зарубіжний досвід державної політики в країнах-лідерах івент-індустрії.

Членство України в регіональних та міжнародних організаціях індустрії подій та фестивального руху також стане одним із факторів розвитку фестивального туризму в країні. Серед таких організацій – Європейська асоціація фестивалів, Асоціація міжнародних фестивалів та заходів, Європейська асоціація фольклорних фестивалів, Міжнародна рада фольклорних фестивалів та організацій народного мистецтва, Асоціація організаторів фестивалів.

Щороку у Львівській області потрібно створювати точний місцевий та міський календар подій. Календарі, створені місцевими та регіональними туристичними офісами, потребують вдосконалення та більшого використання. На основі таких міських та обласних календарів подій також бажано розробити ще один фестивальний календар, за прикладом «Львівський фестиваль» чи фестивальний календар «Святкуймо на Львівщині» [16, с.95].

Не зайвим було б створити умови для організаторів національних фестивалів щодо надання статистичної інформації щодо організації та проведення різноманітних фестивалів. За основу можна взяти принцип надання статистичної інформації від суб'єкта туристичної діяльності. Це дає змогу окреслити додаткові тенденції фестивального руху. Нам також необхідно надати, або, якщо можливо, збільшити фінансову підтримку, щоб створити необхідні умови для проведення фестивалю. На додаток до цього вам потрібно буде надати або допомогти знайти відповідне місце для вашого фестивалю.

Організаторам фестивалю бажано проводити фестивалі в місяці, коли фестивалів мало або взагалі немає, тобто з листопада по березень. Організатори фестивалів також повинні враховувати світові тенденції, щоб створювати більш спеціалізовані фестивалі з потрібною нішею потенційних відвідувачів. Наприклад, перспективною є організація сучасних субкультурних фестивалів, професійних фестивалів, професійних гастрономічних фестивалів (на честь певної страви, напою чи кухні країни).

Слід заохочувати організаторів фестивалів Львівської області організовувати заходи за межами обласного центру або започатковувати нові

формати їх проведення, а туристичних операторів – в регіонах країни, розвивати фестивальні тури. Це позитивно вплине на загальний розвиток інфраструктури Львівської області, розширить географію фестивального туризму та подальший розвиток внутрішнього та зовнішнього туризму.

Не менш важливим є проведення соціологічних досліджень серед місцевих жителів та туристів щодо організації та проведення фестивалів. Ці опитування стануть інформаційною базою для подальшого дослідження потенційних відвідувачів фестивалю. За допомогою інтерв'ю та опитувань можна додати кілька запитань про подію чи фестиваль для проведення загального опитування туристів або безпосереднього опитування відвідувачів фестивалю як на території заходу, так і за їх відсутності (через електронну пошту, офіційний сайт фестивалю чи телефон, соцмережі, тощо).

Якщо говорити про кадри фестивального туризму, то навчальним закладам України забезпечити підготовку фахівців з організації фестивального туризму та у сфері івент-менеджменту, додавши відповідні дисципліни до навчальних планів, затвердити освітню галузь «Фестивальний туризм» для підготовки спеціалістів з туризму та додати відповідну спеціалізацію «Івент-менеджер» або напрям підготовки для івент-менеджменту.

Враховуючи нерозривний зв'язок між сектором туризму та індустрією заходів, організаторам фестивалів важливо брати участь у відповідних туристичних виставках і конференціях, як міжнародних, так і внутрішніх, регіональних [3, с.85].

Фестивальний туризм має зацікавити цільову аудиторію туристичної діяльності. Для цього необхідно стимулювати туристичні компанії розвивати різноманітні фестивальні тури в усі регіони Львівської області протягом року, особливо у так зване «міжсезоння», зимові місяці та регіони-аутсайтери.

Туроператорам необхідно вдосконалити свої маркетингові інструменти для опитування покупців фестивальних турів. Маркетингове дослідження має враховувати особливості фестивальних турів у ролі послуг, що надаються

маркетинговим комплексом «7R»: продукти (продукти); план (план); місце (місцезнаходження); люди; ціна (вартість); просування; процес [19, с.110].

Ефективність і надійність планування фестивального туру залежить, насамперед, безпосередньо від дат, періодичності та сезонності відповідного заходу, а по-друге, від договірних відносин з організаторами. По-третє, ретельне використання календарів подій міського, обласного, українського обласного та національного рівня.

Місце проведення фестивалю, яке хочуть відвідати споживачі турпродукту, залежить від багатьох факторів, включаючи рівень організації заходу, фінансові можливості організаторів, географію, частоту та сезонність заходу, закони та судові процеси тощо [4, с.25].

Персонал, пов'язаний з фестивальними турами, представлений як туристичними агентствами, які розробляють і реалізують ці тури, так і організаторами кожного заходу. Ці ресурси охоплюють багато аспектів, таких як кваліфікація, компетенції, освіта, мотивація, винагороди, менеджери з туризму, менеджери заходів, маркетологи заходів, різні співробітники та особисті якості волонтерів під час події. можна охарактеризувати за допомогою Наразі в Львівській області відчувається серйозний дефіцит кваліфікованих кадрів у сфері фестивального туризму.

Вартість фестивальних турів дуже низька в порівнянні з туристичними продуктами інших напрямків, тому вона є дуже привабливою для потенційних туристів, особливо українців та залежить від організації конкретного фестивалю, наскільки це можливо (наприклад, відсутність місць для розміщення), у видах харчування за рахунок наявності кемпінгів на території фестивалю та різноманітних фудкортів, послуги якого вже можуть бути включені у вартість фестивального квитка.

Отже, вартість фестивального туру може включати такі елементи: засоби розміщення (групове розміщення або кемпінг); вартість вхідного квитка або абонементу на фестиваль; медичне страхування; харчування; переїзд до місця

проведення фестивалю або міста повітряним, автомобільним або залізничним транспортом; трансфер (аеропорт/вокзал – готель/кемпінг – аеропорт/вокзал).

Рисунок 3.1. Перспективні напрями розвитку фестивального туризму у Львівській області

Джерело: [8, с.98]

Одним із основних маркетингових прийомів просування турпродукту у Львівській області є туристична реклама. Це позитивний засіб реалізації маркетингової політики туристичних компаній для просування своїх туристичних продуктів і зміцнення зв'язків між виробниками та споживачами туристичних продуктів [6, с.257].

Завдяки цифровому маркетингу потенційним споживачем фестивальних турів, з якими туристичні оператори можуть взаємодіяти цифровим способом, є сучасна молода демографічна група. Адже саме молодь активно користується сучасними гаджетами – смартфонами з цифровими можливостями (особливо з доступом до Інтернету) є можливість сплатити невелику частину вартості таких

турів і відносно недовго та недорого можна провести на фестивалі певний період часу (наприклад, у вихідні дні), щоб відновитися психічно та фізично без істотного впливу на навчальну або робочу діяльність.

Актуальним є також активне просування фестивальних заходів за допомогою новітніх телевізійних технологій. Промо-акції з використанням професійних роликів, знятих за допомогою новітнього професійного обладнання та дронів.

Процес надання таких туристичних послуг, як фестивальні тури, має дві складові: стандартизацію та участь споживачів. Постачальники туристичних послуг і персонал, безпосередньо задіяний у процесі надання туристичних послуг, залежать від відповідних правових і правових дозволів (стандартів, ліцензій, сертифікатів тощо). Без цих дозволів ані туристичні компанії, ані організатори заходів не мають права працювати, а, навпаки, повинні виконувати їх вимоги для підвищення якості послуг, що надаються.

Враховуючи специфіку подієвих турів, охарактеризованих вище як складових маркетингового комплексу, суб'єкт туристичної діяльності матиме специфічну інформаційну базу для проведення змістовних та ефективних маркетингових досліджень. Це дозволяє точніше визначити сегмент потенційних покупців фестивальних турів Львівської області.

Таким чином, наведені вище стратегічні напрями розвитку фестивального туризму у Львівській області зменшують або повністю нівелюють негативний вплив кількох факторів на розвиток цього виду туризму. Туризм може стати одним із найпопулярніших видів туризму в даному регіоні.

3.2. Використання зарубіжного досвіду в управлінні розвитком фестивального туризму регіону

Тісний зв'язок між подіями та туристичним сектором визначають у багатьох країнах світу. Уряди визначили подієвий туризм як пріоритетний вид

довгострокової стратегії розвитку туризму. Подієвий туризм став важливою складовою національної політики в туристичній сфері.

Країни світу жваво змагаються за право приймати різноманітні міжнародні та глобальні події у своїх країнах як перспективне місце проведення подій, у тому числі фестивалів. Багато з них включили ці глобальні події у свої стратегії як економічного, так і політичного розвитку, і в результаті залучили масові туристичні потоки до своїх країн. Розвиток фестивального туризму особливо залежить від туристичної політики країни.

Так, політика фестивалю базується на наступних цілях і параметрах:

- звести до мінімуму негативний економічний, соціальний, культурний і екологічний вплив.
- створення більшої економічної вигоди для місцевих жителів;
- покращення умов праці та створення ініціатив для подальшого працевлаштування у сфері фестивального руху.
- залучення місцевих жителів до прийняття рішень щодо розвитку фестивалів.
- підтримка різноманітності та захист природної та культурної спадщини.
- забезпечення зручностей для людей з обмеженими можливостями [16, с.13].

Австралія, Канада, Чехія, Данія, Естонія, Франція, Ірландія, Японія, Південна Корея, Латвія, Нова Зеландія, Португалія, Словенія, Іспанія, Швейцарія, Туреччина та Великобританія є провідними країнами у розвитку фестивального туризму. Саме вони виділяють значні ресурси на розвиток фестивального туризму з метою підвищення його привабливості та конкурентоспроможності на міжнародному ринку туристичних послуг.

Регіональні, національні та навіть транскордонні підходи до визначення, участі в заходах та їх фактичної реалізації залежать від наявних бюджетів і бажаних економічних, соціальних та екологічних результатів розвитку фестивального туризму, управління подіями, розробка стратегій розвитку

фестивалів або створення спеціальних національних агенцій для максимізації переваг і мінімізації негативних наслідків конкретних подій шляхом концентрації ресурсів і забезпечення співпраці відповідних національних агенцій [16, с.15].

Тому варто проаналізувати національні підходи до управління подієвим туризмом, а саме особливості національної політики в подієвому секторі в країнах світу Австралії, Канаді, Данії, Естонії, Ірландії, Новій Зеландії та Великобританії. Таке дослідження змісту стратегій розвитку фестивального туризму та особливостей функціонування спеціальних національних організацій, покликаних просувати подію як каталізатор розвитку туризму, буде корисним для розвитку фестивального туризму у Львівській області, що дозволить виділити ефективні заходи та стратегічні рішення.

Розвиток фестивального туризму є одним із найбільш пріоритетних видів туризму в Австралії. Це пояснюється високим ступенем інтеграції в розвиток цього виду туризму як державних, так і приватних організацій різного профілю. Стратегічний підхід до розвитку подієвого туризму на національному рівні, а також національної індустрії подій.

У країні спостерігається помітна тенденція до консолідації раніше окремих державних органів з туристичного маркетингу та подібних агентств з проведення заходів в єдину інтегровану державну туристичну організацію. Так, у 2011 році в результаті злиття агентства заходів «Events NSW» і державного агентства туризму «Tourism NSW» у 2013 році було утворено урядове агентство з питань туризму та заходів Нового Південного Уельсу (Destination NSW), було утворено Державне агентство маркетингу та подій у Квінсленді з питань туризму та подій, створене в результаті злиття у 2016 році місцевих державних туристичних організацій та агентств маркетингових подій.

Після прийняття Закону про туризм в Австралії в 2004 році національне туристичне агентство країни «Туризм Австралії» також було сформовано в результаті злиття чотирьох існуючих туристичних агентств (Австралійська

комісія з туризму, Рада з досліджень туризму та Туризм це було зроблено. Forecasting Council та «See Australia».

Варто відзначити, що в Австралії існує національна стратегія розвитку фестивального туризму, яка дозволяє систематично планувати найрізноманітніші заходи в країні через тісну взаємодію багатьох учасників, кожен штат і окремі регіони країни також мають свою стратегію розвитку туризму, включаючи стратегічні напрями розвитку фестивального туризму у країні [21, с.65].

Державний сектор має чітко встановлені інституційні механізми для сприяння розвитку та просування подій у кожному австралійському штаті чи території. Таким чином, у всіх штатах є відповідні державні агентства чи департаменти, що займаються фестивалями, засновані як на національній, так і на регіональних стратегіях розвитку фестивального туризму [11, с. 253].

Спортивні події (Чемпіонат Австралії з тенісу, Гранд-фінал AFL, Кубок Мерліна) та музичні фестивалі (WOMADelaide і Byron Bay Bluesfest), як найбільші події країни, дедалі більше демонструють свою здатність залучати велику кількість міжнародних відвідувачів. У той же час регіональні події (такі як фестиваль Fringe та фестиваль у Брісбені) зростають у маркетингу, фінансах, індустрії подій та туризмі.

Завдяки такому комплексному підходу Австралія вважається однією з найуспішніших країн світу в розвитку фестивального туризму.

Данія також зарекомендувала себе як організатор великих міжнародних спортивних подій. У зв'язку з цим було засновано "Sporting Events Denmark". Це національна організація датських спортивних змагань, заснована та підтримана урядом Данії, Датським національним олімпійським комітетом і Датською спортивною федерацією. Основною метою організації є залучення та проведення великих міжнародних спортивних заходів та конференцій.

За останні десять років Sport Event Denmark виграла понад 80% усіх міжнародних тендерних компаній і взяла участь у понад 250 міжнародних

спортивних подіях, включаючи широкий спектр чемпіонатів світу та Європи, кубків світу та великих спортивних зустрічей і конференцій.

Кожен захід відбувається завдяки тісній співпраці між Sport Event Denmark, містом-організатором та відповідними національними спортивними федераціями.

Роль «Sport Event Denmark» у цій тристоронній події головним чином полягає в організаційній та фінансовій підтримці. Приймаюче місто буде фінансувати, проводити та рекламувати захід. Національна спортивна федерація відповідає за всі технічні та комерційні питання, включаючи продаж квитків і спонсорство [17, с.52].

Така модель бере на себе відповідальність за всі аспекти організації заходу та заохочує активне залучення всіх сторін до фестивалю, від критичного етапу подання заявок до проведення ретельно спланованого, комерційно вигідного та успішного заходу.

З 2015 року Міністерство економіки та культури Естонії у співпраці з Центром розвитку туризму «Enterprise Estonia» надає гранти з коштів Європейського фонду регіонального розвитку для організації міжнародних заходів та конференцій в Естонії. Enterprise Estonia (EAS) – національна фундація, заснована в 2000 році. Його основою є розвиток економіки Естонії в кількох ключових сферах діяльності в країні, включаючи сферу туризму. Метою цієї ініціативи є демонстрація Естонії як місця проведення міжнародних конференцій, культурних і спортивних заходів.

Велика Британія також займає престижну позицію серед провідних країн в організації багатьох міжнародних заходів, у тому числі фестивалів, і її частка в індустрії заходів країни швидко зростає [15, с.70]. Саме в цій країні проводяться одні з найвідоміших фестивалів світу (наприклад, «Гластонбері», Фестиваль літератури та мистецтв, Единбурзький фестиваль, Міжнародний бізнес-фестиваль).

Загалом британська індустрія заходів оцінюється в 70 мільярдів фунтів стерлінгів. Понад 31 мільярд фунтів стерлінгів припадає переважно на ділові

заходи, такі як конференції, конференції та виставки, і майже 39 мільярдів фунтів стерлінгів на дозвілля, такі як мистецькі та культурні заходи, музичні заходи та фестивалі, спортивні заходи та дозвілля.

Щоб розробити цю стратегію, урядові департаменти Великобританії застосовують своє бачення для підтримки заходів у своїх регіонах. Наприклад, Visit Britain працює над залученням і проведенням фінансово успішних заходів по всій країні. Visit England відстежує та покращує економічну ефективність туристичного сектору Великобританії. Tourism Northern Ireland (Tourism NI) і Visit Wales прийматимуть Visit Scotland Events Department підтримує організацію заходів у Шотландії у трьох областях.

Business Visits & Events Partnership (BVEP) – це організація, яка представляє великі компанії, що проводять заходи, професійні організації, урядові установи та інших осіб, які безпосередньо беруть участь у індустрії заходів у Великобританії. Серед них головні туристичні організації країни: «Знайомство в Ірландії», «Визначні пам'ятки Північної Ірландії», «Відвідайте Уельс», «Відвідайте Англію», «Відвідайте Англію» та «Відвідайте Шотландію» [5, с.31].

Шотландія також має власну Шотландську асоціацію заходів і фестивалів і SEFA, яка бере участь у фестивалях і заходах як у Шотландії, так і у Великобританії, об'єднуючи та підтримуючи організаторів, промоутерів і постачальників, які працюють у туристичній індустрії [3, с.16].

Visit Wales є частиною Управління культури, спорту та туризму Уельсу, яке відповідає за формування туристичної політики, заохочення інвестицій та просування Уельсу у Великобританії та за кордоном.

У Північній Ірландії Міністерство економіки відповідає за туристичну стратегію та політику та контролює дві туристичні організації. Tourism Northern Ireland, який розробляє та просуває ірландські туристичні продукти, і Tourism Ireland, який продає ці туристичні продукти у Великобританії та за кордоном.

Туристична політика на рівні Великобританії також здійснюється за участю Ради з туризму, що забезпечує двосторонній діалог між урядом і індустрією туризму [13, с.216].

Важливо відзначити міжнародні організації, які також відіграють важливу роль у розвитку подієвого туризму, зокрема фестивального у світі. Європейська асоціація фестивалів (EFA) об'єднує відомі музичні, танцювальні, театральні та мультидисциплінарні мистецькі фестивалі в Європі та за її межами. Асоціація була заснована в Женеві в 1952 році за спільною ініціативою видатного диригента Ігоря Маркевича та великого філософа Дені де Ругемона.

Сьогодні асоціація об'єднує близько 100 фестивалів і фестивальних асоціацій у 40 країнах. Члени EFA є ключовим елементом у тому, щоб Асоціація стала відкритою, впливовою та міжнародною організацією для будь-якого фестивалю, який прагне стати частиною більшої фестивальної спільноти.

Асоціація організаторів фестивалів (АФО) – незалежна міжнародна організація, яка об'єднує організаторів фестивалів. Заснована в 1987 році невеликою групою людей, залучених до фестивального бізнесу, асоціація налічує понад 250 членів, які діляться ідеями, підтримують один одного та сприяють розвитку міжнародного фестивального руху.

Асоціація створила кодекс кращих практик проведення фестивалів. Це час від часу доповнюється з ініціативи організаторів фестивалю відповідно до чітко визначених правил.

Отже, аналіз національної політики у сфері подій, особливо фестивального туризму, та стратегій розвитку основних країн світової подієвої індустрії дозволяє окреслити стратегічний напрямок розвитку подієвого сектору і, як наслідок, зростанню фестивального туризму.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ

4.1. Загальні вимоги охорони праці при проведенні фестивалів

Проведення фестивалю пов'язане з багатьма ризиками для здоров'я та безпеки відвідувачів. Тому важливо дотримуватися загальних вимог охорони праці, які допоможуть забезпечити безпеку всіх працівників і відвідувачів фестивалю.

Основні вимоги охорони праці, яких необхідно дотримуватися при організації фестивалів:

1. Провести оцінку ризиків для визначення потенційних небезпек і ризиків для здоров'я та безпеки працівників і відвідувачів фестивалю.
2. Забезпечте достатній рівень освітлення в зонах фестивалю, особливо на сцені, майданчиках і дорогах.
3. Забезпечте належну вентиляцію в приміщенні та на сцені.
4. Забезпечити належний рівень гігієни, включаючи належне використання засобів гігієни та регулярне прибирання та дезінфекцію приміщень та обладнання.
5. Просимо забезпечити належний рівень безпеки під час пересування територією фестивалю.
6. Забезпечте належний рівень безпеки під час використання феєрверків чи інших ефектів на сцені.
7. Забезпечте належний рівень безпеки під час роботи з електроприладами та іншим обладнанням.
8. Забезпечте відповідний рівень безпеки під час використання вогнегасника чи інших засобів гасіння пожежі.
9. Забезпечувати належний рівень безпеки під час використання різноманітних конструкцій та обладнання на сценах та інших об'єктах.

Безпека під час фестивалю відіграє дуже важливу роль. Фестивалі приваблюють великі натовпи, тому захист прилеглої території та самого заходу є дуже важливим.

Заходи безпеки на фестивалях повинні виконувати кілька завдань:

- дотримуватися цілісності меж місця проведення фестивалю.
- забезпечення безпечного пересування та транспортування людей на території фестивалю.
- забезпечте безпечний і контрольований вхід і вихід.
- охорона прилеглих територій.

Найбільш успішним рішенням для забезпечення безпеки фестивалю є спільне використання двох сил: співробітників служби безпеки та правоохоронних органів.

Безпека є засобом залякування потенційних порушників порядку та запобігання антисоціальної або кримінальній поведінці.

Огорожі, які обмежують доступ до речей, і паркани, які регулюють потік людей, є ефективним засобом забезпечення безпеки на таких заходах, як фестивалі.

Важливим засобом забезпечення безпеки відвідувачів є тимчасове огороження. Це високоміцна оцинкована сталева конструкція зі швидким монтажем, яка може використовуватися в будь-яких погодних умовах. Такі системи можуть також забезпечити можливість швидкої евакуації відвідувачів, якщо виникне така необхідність. Ще однією їх особливістю є те, що такі огорожі можуть мати регульовану висоту.

Тимчасові огороження також часто використовуються для поділу території на окремі ділянки, організації зон обмеженого доступу та регулювання потоку людей навколо фестивальних територій.

4.2. Пожежна безпека

Пожежна безпека є одним із найважливіших елементів загальних вимог охорони праці під час проведення фестивалів. Нижче наведено деякі рекомендації щодо пожежної безпеки.

1. Переконайтеся, що у зоні фестивалю є достатня кількість вогнегасників і систем пожежогасіння.

2. Перевірити наявність і справність засобів пожежогасіння та систем пожежної сигналізації.

3. Переконайтеся, що засоби евакуації доступні, включаючи шляхи евакуації та маршрути, плани евакуації та інструкції.

4. Не допускати розпалювання багать та використання феєрверків на території проведення фестивалю.

5. Заборонено палити на території фестивалю, крім спеціально обладнаних місць.

6. Перевірити наявність і справність електромереж і приладів.

7. Не перевантажуйте сцену чи інші зони фестивалю.

8. Перевірити наявність та справність систем газо- та димовидалення на фестивальних майданчиках.

9. Навчайте працівників та відвідувачів фестивалю правилам пожежної безпеки та своєчасно повідомляйте про можливі загрози.

10. Дотримуйтесь законів місцевої пожежної служби та пожежної безпеки.

Ці рекомендації допоможуть забезпечити пожежну безпеку під час проведення фестивалю та захистити життя та здоров'я учасників та працівників.

Усі працівники, які виявляють порушення вимог цієї директиви та правил охорони праці або стають відомі про несправності обладнання, що становлять небезпеку для людей, повинні повідомити про це свого безпосереднього керівника.

Якщо несправність обладнання створює загрозу для людей або самого обладнання, працівник, який виявив це, зобов'язаний вжити заходів щодо припинення роботи обладнання та повідомити про це свого безпосереднього керівника. Усунення несправностей проводиться відповідно до вимог безпеки.

У разі нещасного випадку під час роботи, якщо він не є небезпечним для життя, слід негайно надати першу медичну допомогу потерпілому, повідомити

про це безпосереднього керівника та вжити заходів для збереження обставин нещасного випадку. є. здоров'я людей.

При ураженні електричним струмом потерпілого необхідно якнайшвидше звільнити від струму. Під час роботи на висоті вживайте заходів щодо запобігання падінню. Вимкніть обладнання за допомогою вимикача, вставте роз'єм і переріжте шнур живлення інструментом з ізольованою ручкою. Якщо обладнання не вдається негайно вимкнути, необхідно вжити інших заходів до звільнення потерпілого від дії струму. Слід використовувати палицю, дошку або інший сухий непровідний предмет, щоб відтягнути потерпілого від частин або проводів, по яких проходить струм, у той час як особа, яка надає допомогу, стоїть на сухій непровідній поверхні або ви повинні одягнути ізоляційні рукавички.

Будь-яку пожежу в технічному приміщенні необхідно гасити підручними засобами (вуглекислотний вогнегасник, азбестова ковдра, пісок) і викликати пожежну охорону.

4.3. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

На фестивалях можуть статися різні надзвичайні ситуації, включаючи пожежі, травми та масштабні заворушення

Існують різні види небезпек на фестивалях, які можуть загрожувати безпеці відвідувачів та персоналу. Нижче перераховані деякі з найбільш поширених небезпек на фестивалях:

- терористичні напади: фестивалі можуть стати мішенню для терористичних нападів.
- надмірне споживання алкоголю та наркотиків: фестивалі часто супроводжуються споживанням великої кількості алкоголю та наркотиків, що може призвести до небезпечної поведінки, нещасних випадків та навіть смертельних випадків.

- масова паніка: нещасний випадок, вибух або інша подія може спричинити паніку та тиснення серед відвідувачів, що може призвести до травм та смертей.
- пожежі: на фестивалях можуть бути використані вогнепальні ефекти, такі як феєрверки, які можуть стати причиною пожежі. Крім того, можуть виникнути пожежі від недбалого поводження з вогнем або внаслідок несправності обладнання.

Натовп – це неорганізована група людей, які фізично знаходяться поруч і мають спільні інтереси. Саме на фестивалях є велике зібрання людей. Безпека натовпу відчувається не відразу. Спочатку вам захочеться збиратися разом, танцювати в натовпі, викрикувати гасла та співати пісні. Небезпека поведінки натовпу залежить від ініціативи та впливу на кожну людину.

Вчені вивчили та довели, що натовп робить усіх однаковими (незалежно від банкірів, домогосподарок чи звичайних хуліганів) і не враховує індивідуальних інтересів.

Найнебезпечнішим явищем у натовпі є паніка. Це неусвідомлені страхи перед реальними чи уявними загрозами. Паніка зростає через перехресне зараження і небезпечна, оскільки блокує нашу здатність сприймати реальність і розум. А поведінка людей з активною панічною реакцією на нестандартні ситуації може сигналізувати, викликати масову паніку. Такі люди втрачають здатність реалістично сприймати події, стають збудженими, надмірно активними.

На жаль, тероризм є серйозною загрозою на фестивалях і інших великих громадських подіях. Терористи можуть використовувати фестивалі як мішень, щоб завдати шкоди людям та наштовхнути на створення паніки серед громадськості.

Існують кілька способів, які терористи можуть використовувати для нападу на фестивалі. Одним з найпоширеніших методів є вибухи бомб. Терористи можуть підірвати бомбу у натовпі або під час концерту, щоб завдати максимальної шкоди. Крім того, терористи можуть використовувати зброю, наприклад, автомати, щоб вбити або поранити людей.

Однак, існують кілька заходів безпеки, які можуть допомогти запобігти терористичним нападам на фестивалях. Організатори можуть встановлювати металошукачі та відбіркові точки, де охорона може перевіряти відвідувачів та їхні речі, щоб забезпечити безпеку на території фестивалю.

Крім того, організатори можуть співпрацювати з місцевими правоохоронними органами та рятувальними службами, щоб забезпечити швидкий та ефективний відгук на можливі інциденти. Також можуть бути встановлені камери спостереження, які допоможуть відслідковувати будь-які підозрілі дії та поведінку на території фестивалю.

Незважаючи на те, що фестивалі можуть бути потенційно небезпечними місцями, існують способи забезпечити безпеку на таких заходах. Організатори та відвідувачі можуть співпрацювати разом, щоб забезпечити безпеку відвідувачів і співробітників фестивалю, в надзвичайних ситуаціях необхідно дотримуватися кількох вимог безпеки:

1. Забезпечити наявність планів дій на випадок надзвичайних ситуацій, у тому числі інструкцій щодо евакуації, лікування поранених та надання допомоги постраждалим.
2. Провести навчання працівників та відвідувачів фестивалю правилам поведінки у надзвичайних ситуаціях та забезпечити доступ до інформації про розташування та напрямки евакуаційних виходів.
3. Переконайтеся, що на місці проведення фестивалю є перша допомога, а також зв'яжіться зі службами екстреної допомоги, такими як поліція, пожежна та швидка допомога.
4. Підтвердити наявність та доступність систем екстреного виклику, таких як гучномовці, мегафони, розробити системи оповіщення та евакуації учасників та працівників фестивалю.
5. Будь ласка, переконайтеся, що в зоні фестивалю є необхідні засоби безпеки, такі як вогнегасники, пожежні гідранти, засоби захисту від небезпечних речовин і речовин.

6. Дотримуйтесь вимог місцевої влади та законів щодо безпеки в надзвичайних ситуаціях.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Загальний висновок, який можна зробити після дослідження фестивального туризму в Львівській області, полягає в тому, що цей вид туризму має великий потенціал для розвитку в регіоні.

У Львівській області проводяться різноманітні фестивалі, що приваблюють як місцевих жителів, так і туристів з різних країн світу. Ці заходи можуть бути різного формату: музичні, культурні, спортивні тощо. Крім того, вони охоплюють різні регіони області, що дозволяє створювати різноманітні туристичні маршрути.

Фестивальний туризм є важливим чинником розвитку туризму в Львівській області, оскільки привертає увагу туристів до регіону та сприяє збільшенню потоку туристів. Крім того, цей вид туризму стимулює розвиток інфраструктури та підприємництва в регіоні, що має позитивний вплив на економіку.

Фестивальний туризм – це тимчасовий виїзд осіб з місця проживання з метою відвідування масштабних святкових заходів (урочистостей) з метою ознайомлення з досягненнями певного виду мистецтва (музичного, драматичного, естрадного, циркового чи кіно).

Фестиваль встановлює емоційний контакт між людьми, створює атмосферу, яка сприяє задоволенню потреб міжособистісного спілкування, самосвідомості та трансляції культурної спадщини від старших до молодших поколінь, вирішує завдання культурно-світоглядного естетичного виховання, тому що молодь бере участь у музичній культурі у формі розваги.

Завдяки фестивалю можна залучити в область більше туристів, однак для цього керівники фестивалів повинні ефективно та вчасно планувати та реалізовувати спеціальні програми та заходи, які підвищують обізнаність про місцеву культуру та сприяють просуванню культурного та етнічного потенціалу регіону.

Сучасний глобальний фестивальний рух характеризується використанням сучасних маркетингових технік, індивідуальним підходом, екосвідомістю, організацією волонтерських заходів, використанням нових технологічних рішень, використанням нетрадиційних локацій та активною співпрацею. Спонсори, ту-

ристичні організації та компанії, диверсифікація послуг та продуктів (особливо їжі та напоїв), серійний формат фестивалів, популярність так званої фестивальної моди та адаптація до сучасної епідеміологічної ситуації.

Тенденціями розвитку фестивального туризму в Львівській області є: яскраво виражена сезонність фестивального руху, порівняно небагато туроператорів розробляють і продають фестивальні або «змішані» тури. Попит на організовані фестивальні тури невеликий, жвава виставкова діяльність у центрі міста туристичних та інформаційних агентств країни.

Оскільки визначальною рисою фестивального туризму є його тривалий історичний розвиток, важливу роль у розмаїтті сучасних жанрів та формуванні географічної мозаїки історично структурованих світових фестивалів відіграють історико-географічні фактори.

Під час дослідження фестивального туризму Львівської області з'ясувалося багато проблем його розвитку, зокрема: відсутність єдиного загальноприйнятого календаря заходів, рівномірний і нерівномірний розподіл фестивалів по національних територіях та недостатній рівень інфраструктури для їх проведення.

Враховуючи нерозривний зв'язок між сектором туризму та індустрією заходів, організаторам фестивалів важливо брати участь у відповідних туристичних виставках і конференціях, як міжнародних, так і внутрішніх, регіональних.

Фестивальний туризм має зацікавити цільову аудиторію туристичної діяльності. Для цього необхідно стимулювати туристичні компанії розвивати різноманітні фестивальні тури в усі регіони Львівської області протягом року, особливо у так зване «міжсезоння», зимові місяці та регіони-аутсайтери.

Країнами-лідерами розвитку подієвого сектору, в тому числі фестивального туризму, є Австралія, Канада, Данія, Естонія, Ірландія, Нова Зеландія та Велика Британія. Саме ці країни виділяють значні ресурси на розвиток подієвого туризму з метою підвищення його привабливості та конкурентоспроможності на міжнародному ринку туристичних послуг.

Міжнародні організації, які відіграють важливу роль у розвитку світових подій, особливо фестивалів і туризму: Європейська асоціація фестивалів, Асоціація міжнародних фестивалів та заходів, Європейська асоціація фольклорних фестивалів, Асоціація фольклорних фестивалів та організацій народного мистецтва та організатори фестивалів.

Найбільшу кількість відвідувачів становлять музичні фестивалі, дуже поширені у всіх частинах світу. Країни-лідери фестивального руху сучасної музики – США, Австралія, Велика Британія та інші країни Європи. В Європі проводиться багато «культових» кінофестивалів, особливо в Роттердамі, Каннах, Берліні та Венеції.

Натомість фольклорні, релігійні та гастрономічні фестивалі проводяться в країнах світу, таких як Європа, Близький Схід та Азія, з історично багатою культурою та національними традиціями різних народів та етнічних груп. У свою чергу, активно розвиваються спортивні фестивалі та фестивалі сучасних субкультур.

Таким чином, фестивальний туризм є одним із найперспективніших видів туризму в Україні. Такий стратегічний напрямок нейтралізує вплив негативних факторів на розвиток фестивального туризму та швидко сприятиме його утвердженню як одного з найпопулярніших видів туризму в Україні.

Проведення фестивалю пов'язане з багатьма ризиками для здоров'я та безпеки відвідувачів. Тому важливо дотримуватися загальних вимог охорони праці, які допоможуть забезпечити безпеку всіх працівників і відвідувачів фестивалю.

Пожежна безпека є одним із найважливіших елементів загальних вимог охорони праці під час проведення фестивалів. Нижче наведено деякі рекомендації щодо пожежної безпеки.

Усі працівники, які виявляють порушення вимог цієї директиви та правил охорони праці або стають відомі про несправності обладнання, що становлять небезпеку для людей, повинні повідомити про це свого безпосереднього керівника.

На фестивалях можуть статися різні надзвичайні ситуації, включаючи пожежі, травми та масштабні заворушення. Щоб забезпечити безпеку відвідувачів і співробітників фестивалю, в надзвичайних ситуаціях необхідно дотримуватися вимог безпеки.

Нажаль, тероризм є серйозною загрозою на фестивалях і інших великих громадських подіях. Терористи можуть використовувати фестивалі як мішень, щоб завдати шкоди людям та нашкодити на створення паніки серед громадськості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 30 українських фестивалів, про які не знає 98% українців. URL: http://proukraine.net.ua/?page_id=586
2. Бейдик О.О. Розвиток культурно-розважального туризму в Україні (на

- прикладі фестивального туризму): монографія. Географія та туризм, 2010. 126 с.
3. Бермес І. Організаційні засади музичного фестивального руху в Україні. Київ: Культурологічна думка, 2015. № 8. 155 с.
4. Біржаков М.Б. Подієвий туризм: карнавали в історії та сучасному туризмі. *Туристські фірми*. 2000. № 23. 111 с.
5. Буклет «Львівщина фестивальна». Управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій Львівської обласної державної адміністрації. Львів. 2018. 34 с.
6. Габчак Н.Ф. Фестивальний туризм та його регіональна політика. Зб. наук. праць Військового інституту Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Вип. 44. 2013. С. 256-262.
7. Гончарук Н. Сучасний стан та перспективи розвитку event-туризму в Україні: *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» та Міжнародного студентського наукового форуму «Креативна економіка очима молоді»*, 29-31 березня 2018 року. Т., 2018. Том 2. 326 с.
8. Давиденко І.В. Домінанти ринку подієвого туризму. *Перспективи розвитку науки в сучасному світі: матеріали міжнародної науково-практич. конф.* Краків, 2012. С. 97-103.
9. Етнокультурний і етнофестивальний туризм: теорія і практика. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/petranivsky3.htm
10. Закон України «Про підприємництво» від 7 лютого 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 14. 168 с.
11. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р. Відомості Верховної Ради України. 1995. №32. 241 с.
12. Молодецький А.Е. Роль фестивального туризму у подоланні регіональної репресивності. Зб. наук. пр. – Н: ФОП «Лисенко М.М.», 2012. Т.3. С. 253-256.

13. Огієнко М. Гастрономічні фестивалі як форма подієвого туризму та розвитку ресторанного бізнесу. *Ресторанний готельний консалтинг. Інновації*. Том 2. №2 - 2019. С. 213-222.
14. Окландер М.А. Цифровий маркетинг – модель маркетингу XXI сторіччя . Одеса: Астропринт. 2017. 292 с.
15. Подієвий туризм як історико-культурне явище. Культура і сучасність. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kis_2013_1_17
16. Просто неба: 10 музичних фестивалів літа-2019. URL: https://espresso.tv/article/2019/05/29/prosto_neba_10_muzychnykh_festyvaliv_lit_a_2019_v_ukrayini
17. Рутинський М.Й. Етнофестивальний туризм: теоретичні засади й етногеографічні аспекти організації. К. : Альтерпрес, 2011. 256 с.
18. Сім найбільших музичних фестивалів України літа 2019. URL: <https://www.mandria.ua/ukraine/fun/58465>
19. Соціально-культурна діяльність: історія, теоретичні основи, сфери реалізації, суб'єкти, ресурси, технології. URL: <https://www.bestreferat.ru/referat-183796.html>
20. Стецько Н. Концептуальні засади розвитку етнофестивального туризму в Україні. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Географія»*. 2016. № 2. с. 138-146.
21. Сучасний стан і перспективи розвитку подієвого туризму на території України. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/99.pdf>
22. Тищенко П.В. Теоретичні аспекти та розвиток подієвого туризму регіону / П.В. Тищенко. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2011. Серія Економіка. Спецвипуск 33. Частина 4. С. 124-128.
23. ТОП-10 проблем українських фестивалів. URL: https://24tv.ua/ru/top10_problem_ukrainskih_festivalejn601520.
24. Українські музичні фестивалі 2020 року, які неможливо пропустити. URL: <https://bit.ua/2020/01/ukrainian-music-festivals-2020/>

25. Фестивальний туризм у системі рекреаційно- туристської діяльності. *Науковий вісник Чернівецького університету*. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/grycku.htm
26. Чернецька, С.Ю. Світова фольклорно-фестивальна традиція: історична ретроспектива та тенденції сьогодення. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2012. Вип. 1. С. 45-51.
27. Як музичні фестивалі й тури шкодять довкіллю, та що з цим можна зробити. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/10/20/242735/>

ДОДАТКИ

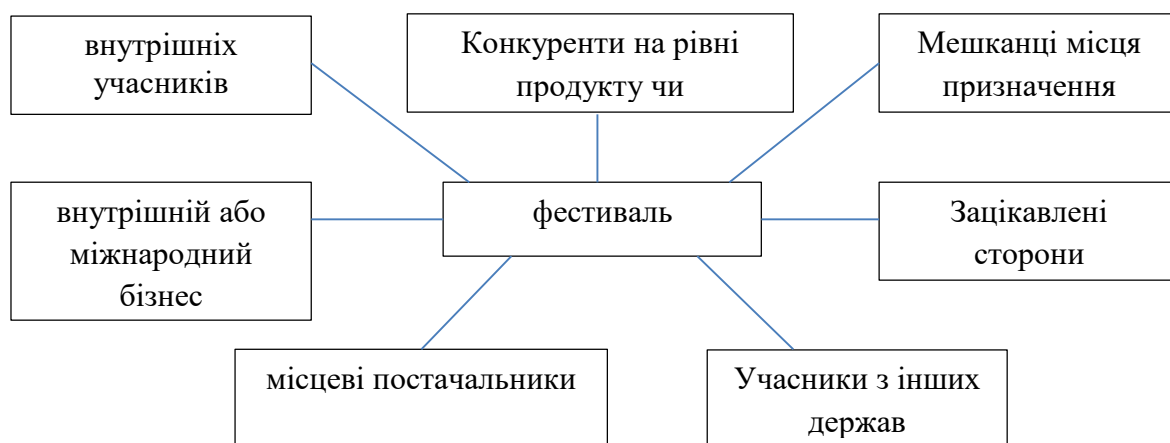
Додаток А

Класифікація фестивалів за Топорницькою М.Я.

Визначальна класифікаційна ознака	Види фестивалів
За спрямуванням фестивалів:	<ul style="list-style-type: none"> - етнографічні; - етнокультурні; - музичні; - екологічні; - культурно-пізнавальні; - навчальні; - спортивні; - спортивно-культурні; - театральні; - наукові; - вуличні; - мистецькі; - пивні; - подійні; - релігійні; - історично-музичні; - фестивалі різних страв і напоїв; - змішані.
За терміном і тривалістю проведення	<ul style="list-style-type: none"> - вихідного дня (уік-енд фестивалі); - сезонні; - цілорічні.
За територіальною ознакою	<ul style="list-style-type: none"> - обласні; - регіональні; - національні; - міжнаціональні; - прикордонні; - міжнародні.

Додаток Б

Система обміну для учасників фестивального туризму

Додаток В

Основні критерії класифікації фестивалів

Додаток Г

Сукупність факторів, що впливають на розвиток туризму

Додаток Д

Розвиток фестивалів у різний період

Додаток 3

Фестиваль «Західфест»

Додаток К
Фестиваль-табір української середньовічної культури “Ту Стань”

Додаток Л

Фестиваль «Вишиванка-фест»

Додаток М

Фестиваль «Славське Рок»

